

Nova finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia

Rapport explicativ tar la consultaziun

Revisiun totala da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun (LTGU; DG 548.300)

Data avust 2021

Cuntegn

1	La tgira d'uffants complementara a la famiglia en vista a la politica sociala ed economica....	5
1.1	Finamiras politicas da la legislaziun vertenta	5
1.2	Giudicament da las finamiras politicas.....	5
2	Svilups chantunals en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia	7
2.1	Punct central da svilup 11/23 «Promover la coesiun sociala e garantir la segirezza sociala».....	7
2.2	Incumbensa Hardegger concernent la revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun	7
2.3	Incumbensa Degiacomi concernent la tgira d'uffants cun basegns speziels	8
2.4	Rinforz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia – aboliziun da la Lescha davart contribuziuns da maternitad (emprim pachet da mesiras)	8
2.5	Nova regulaziun da la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (segund pachet da mesiras)	9
3	Basegn d'agir en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia.....	9
3.1	Cundiziuns generalas sin plaun federal	9
3.2	Sistem existent en il chantun Grischun.....	10
3.3	Utilisadras ed utilisaders e volumen da finanzas en il chantun Grischun	12
3.4	Valitaziun da la situaziun en il Grischun cumpareglià cun auters chantuns	13
3.5	Fermezzas e deblezzas dal sistem existent en il chantun Grischun	15
3.6	Evalraziun dal model: finanziaziun da l'object u finanziaziun dal subject?	19
4	Puncts centrals dal nov sistem da finanziaziun en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia.....	21
4.1	Finamiras politicas	21
4.2	Finanziaziun orientada al subject.....	21
4.3	Uffants cun impediments.....	24
4.4	Repartiziun dals custs tranter las vischnancas da domicil ed il chantun	25
4.5	Execuziun.....	25
5	Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	27
6	Consequenzas finanzialas e persunalas	27
6.1	Consequenzas finanzialas	27
6.2	Consequenza persunalas / consequenzas per l'administraziun	29
6.3	Realisaziun tecnica	30
7	Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun	30
8	Plan da termins ed entrada en vigor	30
	Studis e rapports utilisads	32
	Agiunta 1	34
	Agiunta 2	35

Register da las illustraziuns

Illustraziun 1:	Scenari dal svilup demographic tranter ils onns 2020 e 2050	6
Illustraziun 2:	Sistem existent da la tgira d'uffants complementara a la famiglia – model da la repartiziun dals custs tranter las personas responsablas per l'educaziun ed il maun public	11
Illustraziun 3:	Svilup dals uffants tgirads en moda complementara a la famiglia dals onns 2004 fin 2020 – fin l'onn 2013 incl. purschidas complementar a la scola, a partir da l'onn 2014 senza purschidas complementar a la scola	12
Illustraziun 4:	Svilup da las contribuziuns chantunalas e communalas vi da la tgira d'uffants complementara a la famiglia dals onns 2004 fin 2020 – fin l'onn 2013 incl. purschidas complementar a la scola, a partir da l'onn 2014 senza purschidas complementar a la scola.....	13
Illustraziun 5:	Cumparegliaziun chantunala dals custs da las personas responsablas per l'educaziun per la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il sector prescolar (CS, 2021, p. 7)	14
Illustraziun 6:	Entradas da las furnituras da prestaziuns realisadas cun las tariffas da las personas responsablas per l'educaziun	16
Illustraziun 7:	Tariffas da di da las personas responsablas per l'educaziun en cas d'entradas decisivas differentas	17
Illustraziun 8:	Evaluaziun dals models a maun da las mancanzas en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia ch'èn vegnidas numnadas dal Cussegl grond.....	20
Illustraziun 9:	Sistem vertent e finanziaziun orientada al subject – model da la repartiziun dals custs tranter las personas responsablas per l'educaziun ed il maun public.....	22
Illustraziun 10:	Finanziaziun orientada al subject – process da dumonda	26
Illustraziun 11:	Finanziaziun orientada al subject – process da pajament.....	27
Illustraziun 12:	Finanziaziun orientada al subject – dis imputabels per las reducziuns en dependenza dal pensum da lavur	34
Illustraziun 13:	Finanziaziun orientada al subject – exempel per l'atezza da las reducziuns graduada tenor la vegliadetgna dals uffants sco er tenor las entradas decisivas da las personas responsablas per l'educaziun	35

Il pli important en furma concisa

Da tge sa tracti?

Che tuttas duas schlattainas han in'activitad professiunala è ozendi ina pretensiun da la societad. La tgira d'uffants complementara a la famiglia è en quest connex in instrument central per garantir la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia. La tgira d'uffants complementara a la famiglia promova ils uffants en lur svilup e sustegna lur integrasiun sociala. A lunga vista èn mesiras da promoziun en quest sector interessantas per l'economia publica.

Il chantun Grischun promova la tgira d'uffants complementara a la famiglia. La tgira d'uffants complementara a la famiglia duai esser finanziabla ed accessibla per las persunas responsablas per l'educaziun en tut il chantun. L'examinaziun dal model actual da finanziaziun ha mussà ils cunfins da tal e cumprovà il basegn d'agir per ina soluziun solida e moderna.

Il nov model da finanziaziun garantisce ch'ils meds finansials vegnian impundids en moda effizienta e porscha al chantun sco er a las vischnancas ils instruments directivs adattads. Il nov model da finanziaziun sustegna las finamiras politicas da la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn sco er da la promoziun dal svilup dals uffants. Cun il nov model da finanziaziun vegni er tegnì quint da las incumbensas Hardegger e Degiacomi.

Tge sa mida?

Decisiva per il nov model da finanziaziun è la midada dal sistem per distribuir ils meds finansials: da la finanziaziun da l'object a la promoziun sin basa da la finanziaziun dal subject.

Oz vegnan las furnituras da prestaziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia sco canortas d'uffants u organisaziuns da geniturs da di subvenziunadas dal chantun e da las vischnancas cun contribuziuns da basa. Cun la midada da sistem sustegnan il chantun e las vischnancas las persunas responsablas per l'educaziun en dependenza da lur capacitad economica directamain cun reducziuns dals custs.

Tge gudognan las acturas ed ils acturs?

Famiglias e lur uffants

Famiglias e lur uffants vegnan sustegnidas directamain dal maun public. Uschia daventa la tgira d'uffants complementara a la famiglia finanziabla per las famiglias. Il nov model stgaffescha in tractament egal da vart dal maun public en tut il chantun. Las persunas responsablas per l'educaziun dumondan las reducziuns dals custs directamain tar la vischnanca. Las datas fiscalas sensibilas restan tar la vischnanca e na ston betg pli vegnir preschentadas a las canortas d'uffants ed a las organisaziuns da geniturs da di.

La lavur administrativa per las persunas responsablas per l'educaziun na sa mida betg. La vischnanca paga la reducziun mintga mais anticipadamain.

Decisiva per ils dis da tgira, per ils quals ch'ins ha il dretg da survegnir ina reducziun dals custs è en emprima lingia la situaziun da las entradas. Per persunas responsablas per l'educaziun che profitan d'ina tgira complementara a la famiglia per auters motivs privats, dastgass la tgira daventar pli chara perquai ch'ella na vegn betg pli subvenziunada sur las contribuziuns da basa. Per tut las autras famiglias vegnan ils custs a sa reducir tendenzialmain, perquai ch'ils meds finansials vegnan impundids pli sistematicamain.

Canortas d'uffants ed organisaziuns da geniturs da di

Las canortas d'uffants e las organisaziuns da geniturs da di fixeschan las taxas per lur prestaziuns da tgira uschia ch'ellas cuvran ils custs. En quest connex han ellas ina tscherta libertad

d'interpender. Ina taxa maximala fixada da la Regenza impedischa in svilup dals custs inegual tranter las furnituras da prestaziuns.

Las canortas d'uffants e las organisaziuns da geniturs da di mettan a quint a tut las personas responsablas per l'educaziun las medemas taxas per di da tgira. Il nov model stgaffescha uschia las medemas premissas da partenza per tut las canortas d'uffants e per tut las organisaziuns da geniturs da di en il chantun. Las ristgas per las furnituras da prestaziuns en territoris cun structures debblas u per furnituras da prestaziuns che han ina gronda quota da personas responsablas per l'educaziun ch'èn dischavantagiadas economicamain vegnan minimadas e lur planisabladad vegn meglierada.

La gronda lavur administrativa per retschertgar las datas fiscalas da las personas responsablas per l'educaziun sco fin ussa croda davent.

Chantun e vischnancas

Il chantun sco er las vischnancas survegnan in instrument per diriger meglier lur finamiras da promoziun.

La Regenza fixescha l'autezza da las entradas per calcular la reducziun dals custs. Uschia po ella per exempel influenzar intenziunadamain la distgargia da la classa mesauna u da famiglias ch'èn dischavantagiadas economicamain e socialmain.

Las contribuziuns vegnan repartidas tranter il chantun e las vischnancas tenor ina clav ch'è cumparegliabla cun la clav vertenta. Las vischnancas survegnan supplementarmain la pussaivladad d'augmentar lur attractivladad sco lieu d'abitar grazia a reducziuns pli autas dals custs u da perseguir atgnas finamiras da promoziun.

Cun il nov model survegn il chantun la pussaivladad da metter a disposiziun meds da promoziun complementars per prender si uffants cun impediments en la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Oz n'è quai betg pussaivel.

Il nov model stgaffescha trasparenza: il maun public sustegna en moda directa las famiglias e lur uffants.

Interpresas

Cun il nov model da finanziaziun pussibilitescha il maun public a las personas responsablas per l'educaziun da mantegnair lur activitad professiunala. In bun sustegn da las famiglias promova lur activitad professiunala e gida a reducir la mancanza da personas spezialisadas.

Quant auts èn ils custs?

En in emprim mument èsi pussaivel per il chantun e per las vischnancas da realisar il nov model en moda neutrala areguard ils custs. Il svilup futur dals custs è però dinamic e dependa dal basegn da tgira e da la capacitad economica da las famiglias.

Per las prestaziuns concernent ils uffants cun impediments sto vegnir fatg quint cun custs supplementars tranter 380 000 e 500 000 francs per onn. Quests custs vegnan surpigliads dal chantun.

Co guarda ora l'urari?

La revisiun duai vegnir tractada en il Cussegl grond l'onn 2022. Per la realisaziun tecnica è necessaria ina soluziun electronica ch'è accessibla a tut las acturas ed ils acturs. Ina implementaziun è realistica per l'onn 2024/25.

1 La tgira d'uffants complementara a la famiglia en vista a la politica sociala ed economica

1.1 Finamiras politicas da la legislaziun vertenta

L'onn 2003 ha il Cussegl grond concludì da sustegnair la tgira d'uffants complementara a la famiglia sco er las structuradas dal di en las scolass. Pervia da quai ha el relaschà la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun. La finamira è stada tranter auter quella, da pussibilitar e da promover l'activitad professiunala da tut ils dus geniturs. La promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia è tant ina mesura da la politica da famiglia sco er da la politica sociala ed economica ed in instrument da l'egualitad tranter las schlattainas che pussibilitescha a tuts dus geniturs da sa participar a la vita professiunala.¹

1.2 Giudicament da las finamiras politicas

1.2.1 Midadas da la politica sociala ed economica

Che tuts dus geniturs han in'activitad professiunala è ozendi ina pretensiun da la societad. Schebain che las basas statisticas da l'Uffizi federal da statistica (UST) èn sa midadas durant la perioda d'observaziun (dumbraziun dal pievel tradiziunala cun in'enquista cumplexsiva fin l'onn 2000, enquista da structura cun ina procedura d'emprovas da controlla a partir da l'onn 2010) e che cumparegliaziuns sur ina perioda pli lunga pon pervia da quai vegnir fatgas mo en moda restrenschilda, sa mussan tuttina cleras tendenzas areguard l'activitad da gudogn da dunnas en il chantun Grischun. L'onn 2000 avevan circa 60 pertschient da las dunnas tranter 15 e 64 onns in'activitad da gudogn. Questa quota è creschida fin l'onn 2019 sin var 80 pertschient. Il dumber da dunnas cun in'activitad da gudogn è creschì cleramain, schebain che – guardà absolutamain – main dunnas vivan oz en ina vegliadetgna per pratitgar in'activitad da gudogn en il chantun Grischun, e quai pervia dal process demografic da daventar vegl.

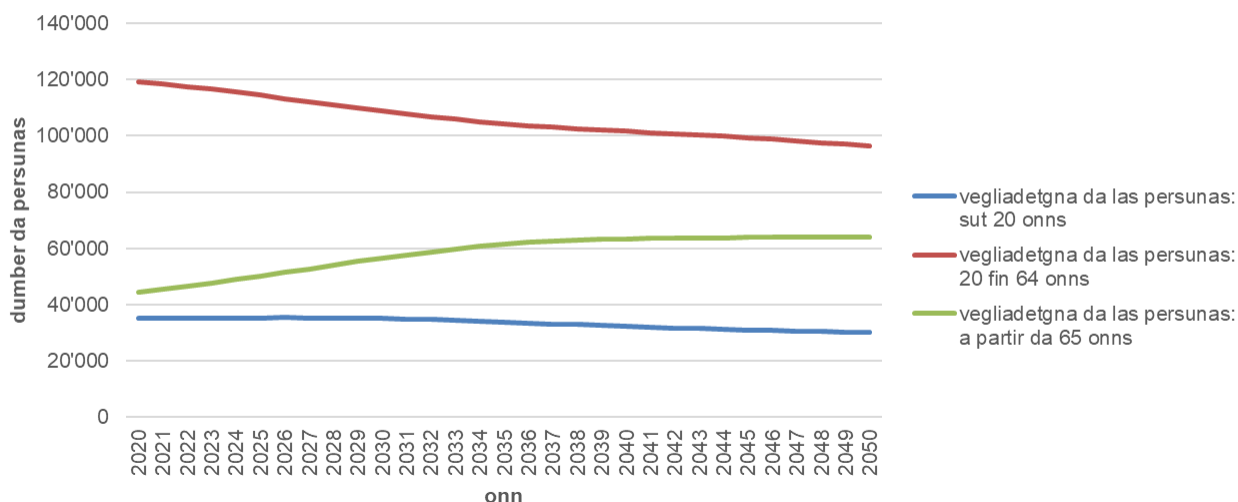
La politica sa fatschenta ussa cun quest svilup social. Per che famiglias possian segirar lur custs da viver en emprima lingia tras in'activitad da gudogn, èn vegnidas prendidas differentas mesuras da la politica sociala ed economica tant sin plaun federal sco er chantunal. Svilupps impurtants pon vegnir constatads tar la tgira d'uffants complementara a la famiglia, en la Lescha da scola sco er tar la distgargia fiscala. La politica sociala ed economica persequitescha oz en emprima lingia la finamira da promover la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia e da stgaffir uschia stimul positivs per in'activitad da gudogn.

Ils giavischs che han manà l'onn 2003 al relasch da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun èn anc adina actuals. E l'impurtanza da la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegn a crescer vinavant. Il scenari demografic dal UST per il chantun Grischun mussa quai cleramain: tenor il scenari da referenza stagnescha il dumber da persunas sut 20 onns resp. sa reducescha levamain en il decurs dal temp. Il dumber da persunas tranter 20 e 64 onns sa reducescha, entant ch'il dumber da persunas sur 65 s'augmenta fermamain. Tras quai vegn la mancanza da forzas da lavur probablamain a crescer fermamain ils proxims onns. Cun meglierar la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia duain tant las mammas sco er ils babs restar en l'economia. Ina pitga impurtanta per quest intent è ina purschida extendida e qualitativamain buna da la tgira d'uffants complementara a la famiglia che ha pretschs pajabels.

¹ Cf. [missiva carnet nr. 5/2002–2003, p. 189-190, 192-193](#)

Scenari demografic per il chantun Grischun: svilup da las gruppas da vegliadetgna da la populaziun permanenta tranter ils onns 2020 e 2050 – scenari da referenza

Funtauna: UST (scenaris) via Uffizi per economia e turissem dal Grischun (UET) – statistica e register

Illustraziun 1: Scenari dal svilup demografic tranter ils onns 2020 e 2050

Ultra dal rinforz da la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn gida la tgira d'uffants complementara a la famiglia er a promover il svilup dals uffants. Il terren per il svilup cognitiv, social ed emoziunal vegn preparà en ils emprims onns da vita ed igl è central ch'en spezial er uffants da relaziuns socialmain ed economicamain dischavantagiadas vegnian promovids ad ura (INFRAS, 2019, p. 13). Cun frequentar ina purschida en la vegliadetgna prescolara s'acquistan uffants avantatgs individuals, perquai che lur cumpetenzas e lur abilitads vegnan svegliadas e promovidas. Ultra da quai ha la promoziun tempriva effects relevants per l'economia publica (BAK Economics, 2020, p. 4). Perquai che uffants cun cumpetenzas fundamentalas linguisticas, coordinativas e cognitivas bain sviluppadas, han meglias perspectivas d'absolver ina scolaziun qualifitgada e da cuntanscher uschia a lunga vista ina independenza economica stabila. Sche tschertas cumpetenzas mancan, pon las largias savens vegnir serradas mo cun blera lavur da promoziun en il sector da scola. Questa situaziun chaschuna gronds custs per la scola. Las medemas schanzas d'access a purschidas qualitativamain bunas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia sustegnan la promoziun tempriva, perquai che en las purschidas pon vegnir promovids pass concrets dal svilup dals uffants.

1.2.2 Niz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia per l'economia publica

Differents studis sa fatschentan cun il niz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia per l'economia publica. Els descrivan differents effects: Grazia al rinforz da la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn pon las persunas responsablas per l'educaziun sa participar a la vita professiunala. Per las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegn duvrà persunal, tras quai vegnan stgaffidas plazzas da lavur. Ultra da quai giogan pussaivladads da la tgira d'uffants complementara a la famiglia ina rolla impurtanta per l'integraziun e la socialisaziun da familias, èn ina factur da decisiun per tscherner il lieu da domicil e promovon l'attractivitad dal lieu per interpresas. Il niz s'exprima er en furma d'entradas fiscalas pli autas ed en l'augment da las contribuziuns a las assicuranzas socialas. Ultra da quai èsi cumprovà scientificamain che per

exempel expensas per l'agid social u per l'integraziun da la populaziun residenta estra pon vegnir spargnads a lunga vista (cf. Sell, 2004, p. 58-60; Simon, 2009, p. 24; Vesper, 2005, p. 41).

Differents studis scientifics giuditgeschan en moda positiva la relaziun tranter ils custs ed il niz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (cf. Biro per studis sociopolitics e da lavur BASS SA (BASS), 2000, 2007, 2008; Schneider, Luptáčík & Schmidl, 2006). Per la regiun Berna vegn il BASS (2007, p. 24) per exempel a la conclusiun, ch'il maun public survegn 40 pertschient dapli entradas che quai ch'el impunda per finanziair la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

In studi da BAK Economics (2020, p. 5-6) analysescha ils effects per l'economia publica d'in program d'investiziun per engrondir la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il sector prescolar ed arriva a la conclusiun che las investiziuns hajan in effect positiv per il product interior brut svizzer (PIB). A curta vista ha en spezial l'augment da l'activitad da gudogn ed a lunga vista ha en spezial l'augment dal chapital uman in effect positiv sin il PIB. Per las personas responsablas per l'educaziun è la tgira d'uffants complementara a la famiglia interessanta, perquai ch'ellas pon realisar a lunga vista entradas supplementaras (incl. rentas) ch'èn 7 fin 9,4 giadas pli autas che lur contribuziuns a la tgira d'uffants complementara a la famiglia (BASS, 2007, p. 24).

2 Svilups chantunals en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia

2.1 Punct central da svilup 11/23 «Promover la coesiun sociala e garantir la segirezza sociala»

Il punct central da svilup 11/23 «Promover la coesiun sociala e garantir la segirezza sociala» (PS 11/23) dal program da la Regenza 2017–2020 cuntegna tranter auter la finamira da rinforzar e da promover forzas da lavur svizras tras purschidas pertutgant la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia.² En il rom dal PS 11/23 è vegnida examinada la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

L'examinaziun dal sistem da finanziaziun actual ha mussà en spezial ils suandants dischavantatgs: Ils meds finansials statals na vegnan betg impundids en moda sistematica en quai che riguarda la capacitad economica da las utilisadras e dals utilisaders. Las subvenziuns statalas n'arrivan pervia da quai betg en mintga cas là, nua ch'ellas vegnan duvradas il pli fitg. Il chantun e las vischnancas han relativamain paucas pussaivladads da regulaziun, oravant tut però naginas pussaivladads da regulaziun specificas. In avantatg dal sistem actual è quel ch'i na vegn betg differenzià tranter plazzas subvenziunadas e plazzas betg subvenziunadas. Quai facilitescha la finanziaziun.

2.2 Incumbensa Hardegger concernent la revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun

Ils 4 da december 2018 ha il deputà Hardegger ed 82 consutsegnadras e consutsegnaders inoltrà l'incumbensa concernent la revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun. En quella vegn la direcziun dal sistem actual però giuditgada da princip sco consistenta. Ma i vegn rendì attent a las suandantas mancanzas concretas: Il problem central è che furnituras da prestaziuns (canortas d'uffants ed uniuns da geniturs da di) vegnan dischavantagiadas en regiuns economicamain flaivlas pervia da la graduaziun da las tariffas tenor la capacitad economica da las personas responsablas per

² Cf. [missiva carnet nr. 12/2015–2016, p. 838](#)

l'educaziun. In ulteriur problem è la gronda lavur administrativa da las furnituras da prestaziuns per survegnir las datas fiscalas da las personas responsablas per l'educaziun. Quellas vegnan duvradas per graduar las tariffas. Complementarmain a quai duai vegnir prendida en mira in'actualisaziun dals custs normads ch'èn decisivs per il subvenziunament.³

La Regenza ha publitgà sia resposta sin l'incumbensa Hardegger ils 13 da mars 2019. En quella renconuscha ella las mancanzas e declera d'esser pronta d'acceptar l'incumbensa. La Regenza declera ch'i duain – pervia dal basegn d'agir urgent – vegnir prendidas mesiras directas per il 1. da schaner 2021 en furma d'adattaziuns en connex cun l'aboliziun da la legislaziun davart las contribuziuns da maternità ed en regard als custs normads. Ultra da quai duain vegnir examinadas ulteriuras mesiras en il rom dal PS 11/23. Il Cussegl grond ha acceptà l'incumbensa en la sessiun da zercladur 2019 cun 87 vuschs affirmativas cunter 0 vuschs negativas e 0 abstenziuns.⁴

2.3 Incumbensa Degiacomi concernent la tgira d'uffants cun basegns spezial

Ils 28 d'avust 2020 ha il deputà Degiacomi e 37 consutsegnadras e consutsegnaders inoltrà l'incumbensa concernent la tgira d'uffants cun basegns spezial. Cun quella vegni dumandà da stgaffir ina basa legala per garantir a famiglias cun uffants cun basegns da sustegn spezial l'access a la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Ils custs per ils basegns da sustegn spezial duain vegnir surpigliads dal maun public e las famiglias duain pagar las tariffas usitadas.⁵

En sia resposta dals 29 d'october 2020 è la Regenza sa declarada pronta d'examinar ils puncts menziunads en l'incumbensa e d'integrar – sin basa dals resultats – soluziuns per concepir da nov il subvenziunament da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en la consultaziun tar la revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun (DG 548.300).⁶ Ils 18 da favrer 2021 ha il Cussegl grond acceptà l'incumbensa cun 88 cunter 0 vuschs e cun 0 abstenziuns.⁷

2.4 Rinforz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia – aboliziun da la Lescha davart contribuziuns da maternità (emprim pachet da mesiras)

En la sessiun d'avust 2020 ha il Cussegl grond tractà la missiva concernent il rinforz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia e l'aboliziun da la Lescha davart contribuziuns da maternità.⁸ En il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia prevesa la fatschenta las suandantas mesiras:

- augment da las contribuziuns chantunalas per la promoziun d'uffants en la vegliadetgna prescolara – cumpensaziun dals custs supplementars da la vischnancas en l'agid social
- contribuziuns supplementaras per las furnituras da prestaziuns en territoris economicamain pli flaivels

³ Cf. [protocol dal Cussegl grond 3/2018/2019, p. 485-486.](#)

⁴ Cf. [protocol dal Cussegl grond 5/2018/2019, p. 960-963](#)

⁵ Cf. [incumbensa Degiacomi concernent la tgira d'uffants cun basegns spezial](#)

⁶ Cf. [incumbensa Degiacomi concernent la tgira d'uffants cun basegns spezial](#)

⁷ Cf. [protocol dal Cussegl grond 4/2020/2021, p. 775](#)

⁸ Cf. [missiva carnet nr. 12/2019–2020](#)

En il rom da la debatta da questa fatschenta ha la Regenza er empermess al Cussegl grond dad auzar ils custs normads da 9.05 francs per ura da tgira a 9.60 francs per ura da tgira. La Regenza ha auzà ils custs normads per il 1. da schaner 2021.

En in emprim pass duain questas mesiras mitigiar las difficultads finanzialas en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Cun talas vegnan prendidas las mesiras directas per realisar l'incumbensa Hardegger. La fatschenta "Rinforz da la tgira d'uffants complementara a la famiglia ed aboliziun da la Lescha davart contribuziuns da maternitad" è vegnida refusada ils 13 da zercladur 2021 en il rom da la votaziun da referendum.

2.5 Nova regulaziun da la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (segund pachet da mesiras)

Per che las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia sajan finanziablas ed accessiblas per tut las famiglias prevesa il pass actual ina revisiun cumpletta da la lescha. Cun reglar da nov il subvenziunament (midada dal subvenziunament da l'object existent a la finanziaziun dal subject) duai l'indemnisaziun da las prestaziuns da tgira per uffants vegnir accordada sistematicamain cun las entradas e cun la facultad da las personas responsablas per l'educaziun ed il medem mument duai la lavur administrativa da las furnituras da prestaziuns per fixar las tariffas da las personas responsablas per l'educaziun vegnir reducida. La nova regulaziun dal subvenziunament duai effectuar ch'ils meds finansials avant maun dal maun public vegnian impundids en moda uschè effizienta sco pussaivel per rinforzar la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn e per promover il svilup dals uffants. En dependenza dal resultat da la consultaziun qua avant maun duai la fatschenta vegnir tractada l'onn 2022 en il Cussegl grond. En il rom da quest project duai er l'incumbensa Hardegger concernent la revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun vegnir liquidada.

3 Basegn d'agir en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia

3.1 Cundiziuns generalas sin plaun federal

3.1.1 Sustegn actual da la tgira d'uffants complementara a la famiglia tras la Confederaziun

En la politica da famiglia han ils chantuns e las vischnancas vastas cumpetenzas. L'art. 116 al. 1 da la Constituziun federala da la Confederaziun svizra (Cst.; CS 101) fixescha che la Confederaziun resguardia – cun ademplir sias incumbensas – ils basegns da las famiglias e possa sustegnair las mesiras per la protecziun da la famiglia.

La Lescha federala davart ils agids finansials per la tgira d'uffants complementara a la famiglia (LATgira; CS 861) è en vigur dapi il 1. da favrer 2003. En quest connex sa tracti d'in program d'impuls che duai promover – durant in temp limità – la creaziun d'ulteriuras plazzas da tgira d'uffants durant il di, per ch'ils geniturs possian coordinar meglier lur activitad da gudogn sco er lur scolaziun cun la famiglia. Il settember 2018 ha il parlament prolungà il program d'impuls per 4 onns fin ils 31 da schaner 2023.⁹ Ultra da quai ha la Confederaziun inoltrà en il rom d'ina revisiun da la LATgira duas novas furmas d'agids finansials en il sector da la tgira d'uffants complementara a la

⁹ Cf. [agids finansials per stgaffir plazzas da tgira \(admin.ch\)](#)

famiglia. Ils dus suandants agids finanzials han ina durada da 5 onns ed èn entrads en vigur per il 1. da fanadur 2018:¹⁰

- Agids finanzials per auzar las subvenziuns dals chantuns e da las vischnancas¹¹
- Agids finanzials per projects per coordinar meglier la purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun ils basegns dals geniturs¹²

3.1.2 Svilupps politics actuals sin plaun federal

Ils 18 da favrer 2021 ha la Cumissiun per scienza, educaziun e cultura dal Cussegl naziunal inoltrà ina iniziativa parlamentara concernent il transferiment da la finanziaziun iniciala en ina soluziun moderna. L'iniziativa pretenda che la finanziaziun iniciala da la Confederaziun en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (LATgira) vegnia remplazzada tras in sustegn cuntinuant. Cun reducir decisivamain las contribuziun dals geniturs e cun meglierar la furmaziun d'uffants pitschens duain las schanzas da svilup dals uffants vegnir engrondidas e la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia duai vegnir meglierada.¹³ La Cumissiun per scienza, educaziun e cultura dal Cussegl dals chantuns ha acceptà questa iniziativa parlamentara ils 29 da mars 2021.¹⁴

Ils 28 d'avrigl 2021 ha il Cussegl federal deliberà la strategia d'egualitad 2030. Ina finamira centrala da la strategia è la meglra cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia. Concernent il tema da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cuntegna la strategia tranter auter las suandantas mesiras:

- la Confederaziun lantscha in dialog politic cun ils chantuns, cun las vischnancas e cun ils partenaris socials davart la cumpatibilitad;
- il Cussegl federal deliberescha ina missiva davart mesiras per facilitar la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia sco er ina strategia naziunala concernent la cumpatibilitad da la professiun cun la famiglia.

La strategia naziunala vegn elavurada en collavuraziun cun ils chantuns. Fin la fin da l'onn 2021 vegnan questas finamiras e mesiras concretisadas vinavant ed in plan da mesiras detaglià vegn elavurà.¹⁵

3.2 Sistem existent en il chantun Grischun

Las vischnancas ed il chantun finanzieschan tut las furnituras da prestaziuns cun ina tariffa unitara per ura da tgira. En quest connex vala per novas purschidas ina tariffa in zic pli auta per ils emprims 3 onns da gestiun. Novas purschidas sustegnan las vischnancas ed il chantun cun mintgamai 25 pertschient dals custs normads per ura da tgira e purschidas existentas cun mintgamai 20 pertschient. En il chantun Grischun vegnan novas purschidas pia subvenziunadas cun 50 pertschient dals custs normads per ura da tgira e purschidas existentas cun 40 pertschient.

¹⁰ Cf. latiers las explicaziuns tar la revisiun totala da l'Ordinaziun davart agids finanzials per la tgira d'uffants complementara a la famiglia (OATgira) da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas (UFAS) dals 25 d'avrigl 2018

¹¹ Per auzar las subvenziuns sin basa da l'augment dals custs normads per il 1. da schaner 2021 ha il chantun Grischun inoltrà ina dumonda correspundenta.

¹² Cf. [agids finanzials per projects per coordinar meglier la purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun ils basegns dals geniturs \(admin.ch\)](#)

¹³ Cf. [21.403 | Transferiment da la finanziaziun iniciala en ina soluziun moderna | Fatschenta | Il parlament svizzer](#)

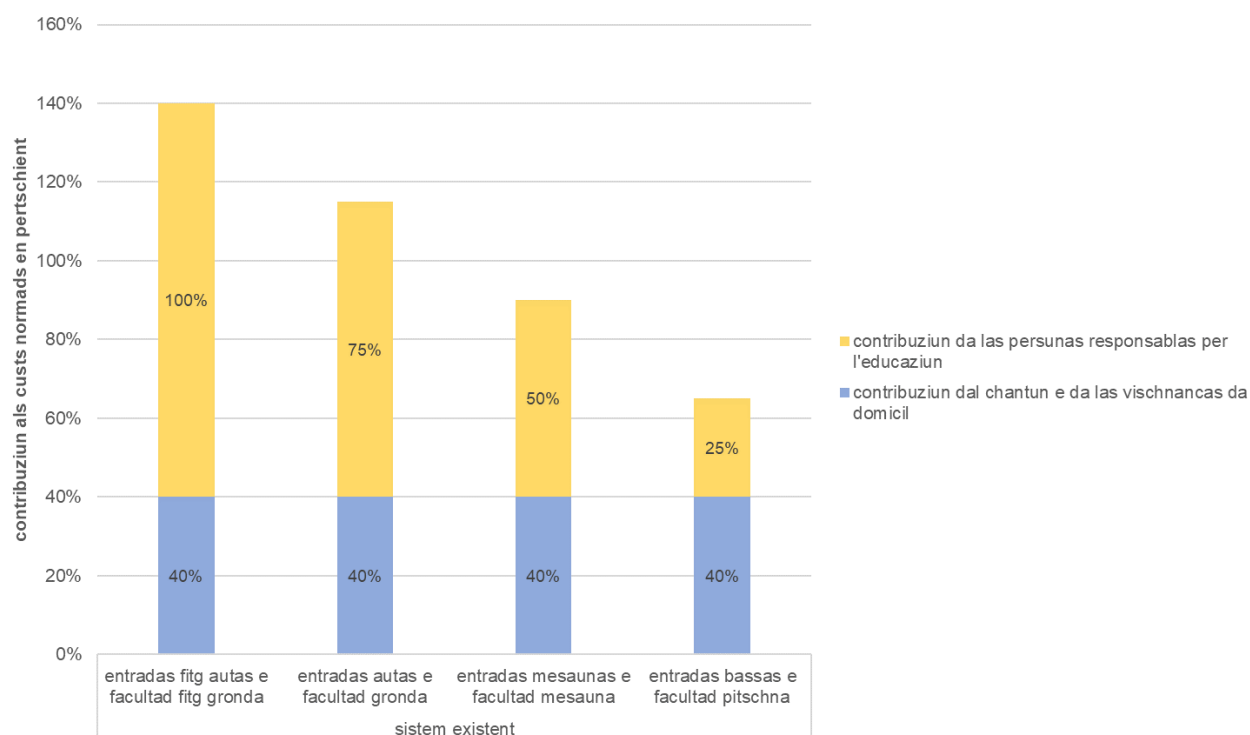
¹⁴ Cf. [CSEC-CC: La Confederaziun duai s'engaschar pli fitg per la politica da l'uffanza tempriva \(parlament.ch\)](#)

¹⁵ Cf. [Il Cussegl federal concluda la strategia naziunala d'egualitad \(admin.ch\)](#) e [Publicaziuns \(admin.ch\)](#): Strategia d'egualitad 2030, avrigl 2021, p. 8-9

Da resguardar èsi ch'ils custs normads per ura da tgira sa chattan sut la media dals custs totals per ura da tgira, perquai che tscherts custs da las furnituras da prestaziuns na vegnan betg resguardads cun calcular ils custs normads. Las subvenziuns da las vischnancas e dal chantun importan circa 35 pertschient da la media dals custs totals per ura da tgira. Ils unics criteris per pagar questa tariffa da contribuziun èn: Las personas responsablas per l'educaziun han lur domicil en il chantun Grischun e lur basegn da tgira vegn renconuschì da lur vischnanca da domicil.

Las furnituras da prestaziuns ston graduar lur tariffas tenor la capaciad economica da las personas responsablas per l'educaziun. Decisivas per eruir la capaciad economica da las personas responsablas per l'educaziun èn las entradas suttamessas a la taglia ch'èn decisivas per fixar la tariffa plus 10 pertschient da la facultad suttamessa a la taglia ch'è decisiva per fixar la tariffa tenor las datas fiscalas actualas. Las furnituras da prestaziuns gradueschan las tariffas da las personas responsablas per l'educaziun. Quai vul dir che las furnituras da prestaziuns ston pretender ils documents da taglia da las personas responsabla per l'educaziun. Alternativamain ston ellas chattar ina soluziun en collavuraziun cun las vischnancas. La contribuziun da las personas responsablas per l'educaziun importa en media var 57 pertschient da la media dals custs totals per ura da tgira. Perquai che las tariffas da las personas responsablas per l'educaziun vegnan graduadas tenor lur capaciad economica, importa la part efectiva da las personas responsablas per l'educaziun vi da quests custs main che 57 pertschient en cas d'entradas bassas u po esser 100 pertschient en cas d'entradas autas. Cun la tariffa da geniturs minimala la pli bassa en il chantun Grischun (q.v.d. 25 francs per di da tgira) importa la part efectiva da las personas responsablas per l'educaziun vi da la media dals custs totals per di da tgira per exempel var 22 pertschient. Pia datti entaifer ina purschida ina tscherta gulivaziun tranter las pussaivladads finanzialas da las personas responsablas per l'educaziun (cf. illustraziun 2).

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – model da la repartiziun dals custs dal sistem existent

Illustraziun 2: Sistem existent da la tgira d'uffants complementara a la famiglia – model da la repartiziun dals custs tranter las personas responsablas per l'educaziun ed il maun public

3.3 Utilisadras ed utilisaders e volumen da finanzas en il chantun Grischun

Dapi l'introducziun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun l'onn 2003 sco er dals agids finanzials da la Confederaziun per stgaffir plazzas da tgira, è sa sviluppada fermamain la purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun.

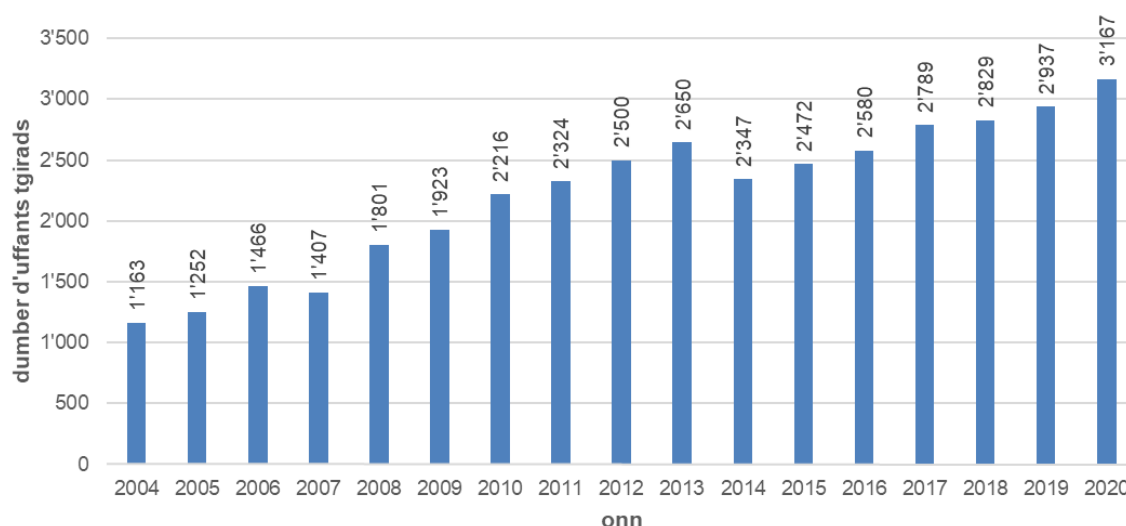
Suenter 18 onns agids finanzials da la Confederaziun mussa la bilantscha da l'onn 2021 che la Confederaziun ha approvà 54 dumondas or dal chantun Grischun. En connex cun questas dumondas han pudì vegnir stgaffidas tut en tut 725 novas plazzas en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (476 plazzas) e da la tgira d'uffants complementara a la scola (249 plazzas) en il chantun Grischun. 49 da las 54 dumondas èn liquidadas. Per questas dumondas liquidadas han las furnituras da prestaziuns grischunas survegnì agids finanzials da la Confederaziun da var 3,7 milliuns francs.¹⁶

Dapi l'onn 2004 crescha il dumber da purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun. L'onn 2004 existivan 9 canortas d'uffants e 5 uniuns da geniturs da di. Il dumber da las uniuns da geniturs da di n'è betg sa midà. Il dumber da las canortas d'uffants è creschida a 40 fin l'onn 2020. Er il dumber da las plazzas da tgira occupadas crescha dad onn ad onn. L'onn 2020 èn vegnidas messas a quint 735 plazzas da tgira occupadas. Envers l'onn 2019 corresponda quai ad in augment da 18 plazzas (plus 3 pertschient).

Il dumber d'uffants che vegnan tgirads en moda complementara a la famiglia s'augmenta: l'onn 2004 èn 1'163 uffants vegnids tgirads en moda complementara a la famiglia. Cun 3'167 uffants tgirads en moda complementara a la famiglia l'onn 2020 eran quai circa 2000 uffants dapli (cf. illustraziun 3). La part dals uffants tgirads en moda complementara a la famiglia vi da tut ils uffants tranter 0 e 4 onns importava 34 pertschient l'onn 2019.

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – svilup dal dumber d'uffants tgirads

Funtauna da las datas: USo, 2004-2012 / quints annuals dal chantun Grischun, 2013-2020

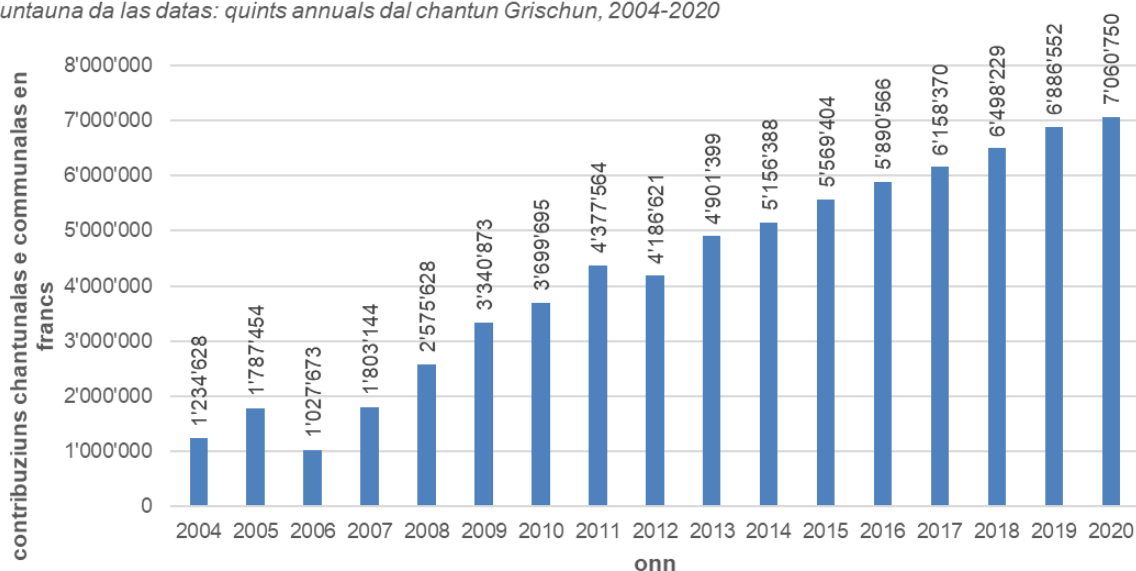
Illustraziun 3: Svilup dals uffants tgirads en moda complementara a la famiglia dals onns 2004 fin 2020 – fin l'onn 2013 incl. purschidas complementar a la scola, a partir da l'onn 2014 senza purschidas complementar a la scola

¹⁶ Cf. [tgira d'uffants complementara a la famiglia \(admin.ch\)](#): bilantscha suenter 18 onns (2021), p. 9-10

L'estensiun da las purschidas sco er l'augment dal dumber d'uffants tgirads en moda complementara a la famiglia chaschunan in augment general tar las contribuziuns chantunalas e communalas (cf. illustraziun 4).

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – svilup da las contribuziuns chantunalas e communalas

Funtauna da las datas: quints annuals dal chantun Grischun, 2004-2020

Illustraziun 4: Svilup da las contribuziuns chantunalas e communalas vi da la tgira d'uffants complementara a la famiglia dals onns 2004 fin 2020 – fin l'onn 2013 incl. purschidas complementaras a la scola, a partir da l'onn 2014 senza purschidas complementaras a la scola

3.4 Valitaziun da la situaziun en il Grischun cumpareglià cun auters chantuns

Pervia dal princip da subsidiarità è la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia concepida en moda fitg differenta en ils chantuns. En indes ch chantuns èn las vischnancas sulettas cumpetentas per la finanziaziun. En dus chantuns sa chatta la cumpetenza per la finanziaziun sulettamain tar il chantun, en nov chantuns tar il chantun ensemen cun las vischnancas ed en quatter chantuns tar il chantun ensemen cun las vischnancas e cun las interpresas. Uschia sa participeschan 15 da 26 chantuns finanziaimain vi da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. En la Svizra tudestga na sa participeschan oravant tut ils chantuns pli gronds cun ina caracteristica plitgusch urbana sco per exempel Turitg betg vi da la finanziaziun, entant che chantuns pli pitschens e rurals, sco per exempel Glaruna, gidan a finanzia la tgira (Ecoplan, 2020, p. 39-41). En ils chantuns Son Gagl e Schaffusa eran las vischnancas fin l'onn 2020 cumpetentas sulettas per la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Dapi l'onn 2021 sa participeschan da nov er quests chantuns vi da la finanziaziun. Ultra da quai ha il chantun Appenzell Dadora lantschà il schaner 2021 la consultaziun per in sboz da lescha che prevesa ina participaziun dal chantun vi da la finanziaziun (CS, 2021, p. 10-11).

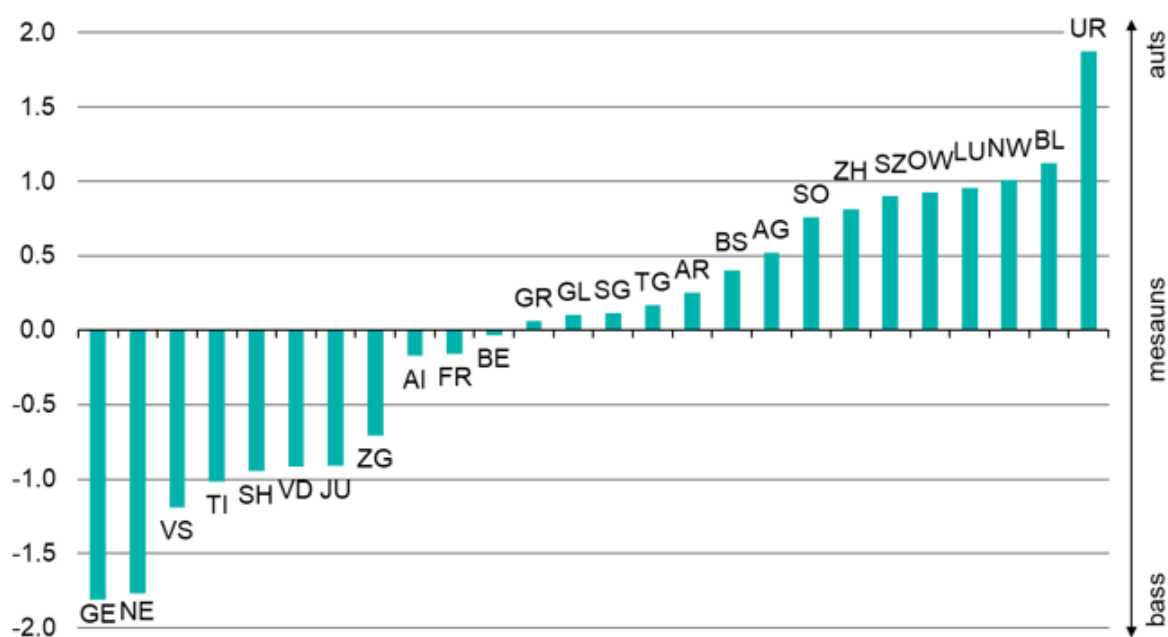
Areguard la finanziaziun vegni da princip differenzià tranter la finanziaziun da l'object e la finanziaziun dal subject. En cas da la finanziaziun da l'object vegnan subvenziunadas las instituziuns. En cas da la finanziaziun dal subject vegnan las subvenziuns pajadas directamain a las famiglias. In exempel per ina finanziaziun dal subject èn ils bons da tgira che vegnan distribuids da la citad da Lucerna (kibesuisse Federaziun svizra per la tgira d'uffants & Rait tgira d'uffants

Svizra, 2015, p. 4). Dals 15 chantuns ch'èn sa participads per la fin da l'onn 2020 vi da la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia, applitgeschan ils chantuns Appenzell Dadens, Berna e Glaruna ina furma da la finanziaziun dal subject. Ils ulteriurs 12 dals 15 chantuns lavuran cun ina finanziaziun da l'object (Ecoplan, 2020, p. 43-44).

Las contribuziuns da las personas responsablas per l'educaziun, che dependan savens da las entradas, èn la funtauna d'entradas la pli impurtanta per las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia (Ecoplan, 2017, p. 35; Ecoplan, 2020, p. 39). En media importan ellas 63 pertschient da las entradas. Circa 30 pertschient da las entradas derivan da las vischnancas e dals chantuns. Las ulteriuras entradas sa cumponan per exempel d'agids finanziaus da la Confederaziun, da contribuziuns d'interpresas p.ex. da las patronas e dals patrons, da fundaziuns, da sponsuras e sponsurs e da contribuziuns da commembranza. Tar las entradas pon vegnir constatadas cleras differenzas tenor las regiuns linguisticas. Las contribuziuns da las personas responsablas per l'educaziun importan en la Svizra tudestga en media ina part ch'è duas giadas uschè gronda (80 pertschient) sco quella da la Svizra franzosa (40 pertschient). En la Svizra franzosa è la part dal maun public (chantuns e vischnancas) vi da las contribuziuns pli auta (50 pertschient) ch'en la Svizra tudestga (16 pertschient) (Ecoplan, 2017, p. 35). Areguard la part da las contribuziuns da las personas responsablas per l'educaziun ed areguard la part dal maun public sa chatta il chantun Grischun en la media da la Svizra. Quests resultats conferma in studi da la Credit Suisse (CS) (2021, p. 7), che arriva a la conclusiun ch'ils custs da las personas responsablas per l'educaziun per la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il sector prescolar en ils chantuns Genevra e Neuchâtel èn en general ils pli bass. Il chantun Grischun sa chatta circa en la media (cf. illustraziun 5).

La tgira d'uffants da la vegliadetgna prescolara è tendenzialmain pli favuraivla en la Svizra franzosa ed en il Tessin

Ils custs da la tgira d'uffants (incl. alimentaziun), suenter avoir resguardà eventualas subvenziuns, 2021; pèr cun dus uffants en la vegliadetgna prescolara che frequentan dus dis per emna ina canorta d'uffants; indicatur sintetic, agregà sur tut las vischnancas e sur tut ils differents tips d'entrada, da facultad, d'abitar e da pendular, CH = 0

Funtauna: canortas d'uffants, vischnancas, chantuns, Credit Suisse

Illustraziun 5: Cumparegliaziun chantunala dals custs da las personas responsablas per l'educaziun per la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il sector prescolar (CS, 2021, p. 7)

En Svizra custa la tgira d'uffants complementara a la famiglia en media var 110 fin 120 francs per di (custs cumplains). En la contemplaziun verifitgada tenor ils pretschs n'èn ils custs betg pli auts ch'en l'exteriur vischin (INFRAS & Institut svizzer per retschertgas economicas empiricas (ISRE), Universitad da Son Gagl, 2015, p. 20). En il chantun Grischun sa chattan ils custs en il rom da la media svizra.

3.5 Fermezzas e deblezzas dal sistem existent en il chantun Grischun

3.5.1 Fermezzas

Las furnituras da prestaziuns pon metter a quint las uras da tgira, sch'il basegn correspondent vegn renconuschì da la vischnanca da domicil respectiva. Las vischnancas èn pli datiers da las famiglias e pon perquai giuditgar bain il basegn. Ultra da quai portan ellas circa la mesadad dals custs, perquai è lur integraziun impurtanta.

Ultra da quai na vegn actualmain fatga nagina differenza tranter plazzas subvenziunadas e plazzas betg subvenziunadas, quai che simplifitgescha la finanziaziun. Las furnituras da prestaziuns pon metter a quint las uras da tgira, sch'ellas èn renconuschidas dal Departament d'economia publica e fatgs socials e sch'il basegn correspondent è vegnì renconuschì da la vischnanca da domicil respectiva.

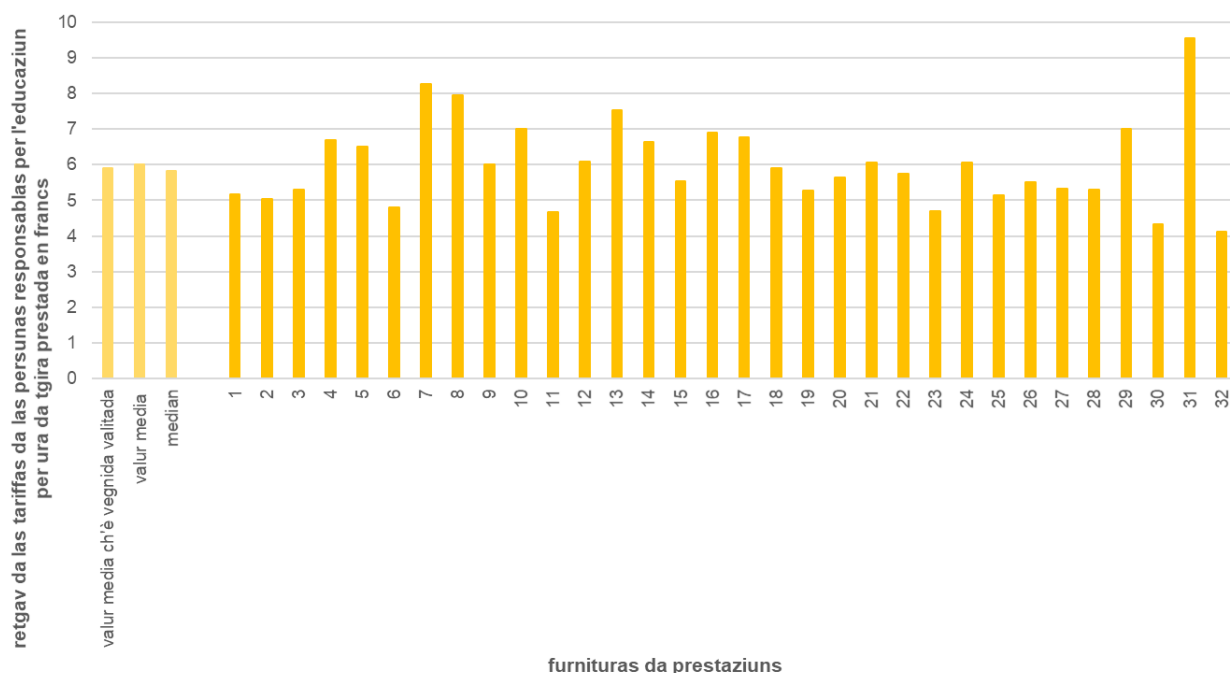
Areguard la structura dals custs da las furnituras da prestaziuns n'han pudì vegnir constatadas naginas differenzas regionalas motivadas.

3.5.2 Flaivlezzas

Las furnituras da prestaziuns ston graduar las tariffas da las persunas responsablas per l'educaziun tenor lur capaciad economica. Las entradas che las furnituras da prestaziuns survegnan da las persunas responsablas per l'educaziun èn pervia da quai fitg differentas (cf. illustraziun 6).

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – entradas da las canortas d'uffants e da las uniuns da geniturs da di or da las tariffas da las persunas responsablas per l'educaziun, datas da finanzas 2017

Funtauna: retschertga da datas dal USO, 2018

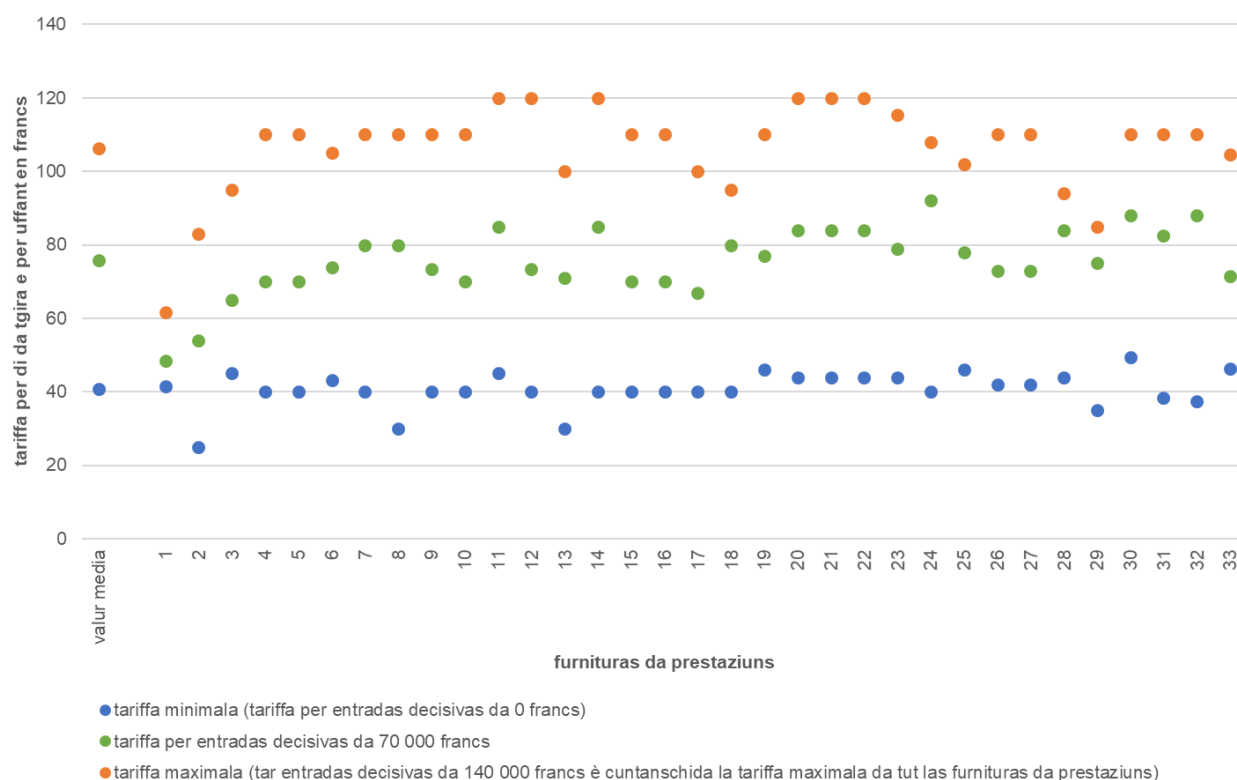

Illustraziun 6: Entradas da las furnituras da prestaziuns realisadas cun las tariffas da las persunas responsablas per l'educaziun

En sia finanziaziun na resguarda il maun public betg l'autochezza da las entradas da las furnituras da prestaziuns, che resulta da las tariffas da las persunas responsablas per l'educaziun. Las entradas totalas da las furnituras da prestaziuns dependan pervia da quai essenzialmain da la structura da las entradas e da la facultad da las persunas responsablas per l'educaziun dals uffants tgirads. Correspundentamain ston las furnituras da prestaziuns er concepì lur reglaments da tariffas. Sch'ina purschida vegn utilisada primarmain da famiglias cun entradas e cun facultads bassas u mesaunas, po quai chaschunar difficultads finanzialas per las furnituras da prestaziuns ed i po esser, ch'ellas ston augmentar lur tariffas. Viceversa han furnituras da prestaziuns, da las qualas profitan primarmain famiglias cun entradas e cun facultads grondas, ina libertad finanziaza d'agir pli gronda e pon pervia da quai per exempel plitgunsch sbassar lur tariffas. Pia è la consequenza da quai che persunas responsablas per l'educaziun cun las medemas entradas e facultads decisivas pagan tariffas differentas, tut tenor la furnitura da prestaziuns (cf. illustraziun 7).

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – tariffas da di da las canortas d'uffants e da las uniuns da geniturs da di per differentas entradas decisivas, 2017

Funtauna: retschertga da datas dal USO, 2018 / econcept

Illustraziun 7: Tariffas da di da las personas responsablas per l'educaziun en cas d'entradas decisivas differentas

La difficultad centrala dal sistem da finanziaziun actual è pia la finanziaziun da tut las furnituras da prestaziuns sur ina tariffa da contribuziun unitara per ura da tgira tras il chantun e las vischnancas. En il sistem actual na vegnan ils meds finanzials publics betg applitgads sistematicamain tenor la capaciad economica da las personas che profitan da las prestaziuns. Las furnituras da prestaziuns realiseschan la golvaziun sociala sur las tariffas ch'èn graduadas tenor las entradas e tenor la facultad. Uschia n'arivan las subvenziuns statalas betg en mintga cas là, nua ch'ellas vegnan duvradas il pli fitg. L'effizienza da la finanziaziun statala n'è pia betg garantida en moda cumplexsiva.

Cun il model da finanziaziun actual han il chantun e las vischnancas relativamain paucas pussaivladads da regulaziun specificas, cun excepziun da la planisaziun dal basegn e da la tariffa da contribuziun. Il maun public n'ha nagin instrument che permetta da finanziaziun sistematicamain la tgira d'uffants complementara a la famiglia: che distgargia per exempel la classa mesauna per far frunt a la mancanza da personas spezializadas, che sustegna famiglias dischavantagiadas socialmain ed economicamain e presta uschia ina contribuziun a la promoziun tempriva u che collia la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun l'activitad da gudogn per dar in impuls da lavur pli grond e per survegnir dapli entradas fiscalas.

In studi da la CS (2021, p. 4) mussa che las tariffas minimalas da geniturs en il Grischun èn relativamain autas en la cumparegliaziun svizra. Perquai che las pussaivladads da regular il sistem da finanziaziun grischun actual mancan, n'ha il maun public nagina pussaivladad d'intervegnir qua. Cun las pussaivladads da regulaziun actualas n'èsi er betg pussaivel d'indemnizar ils custs supplementars chaschunads d'impediments u da cusseglar e d'accompagnar las furnituras da

prestaziuns che tgiran uffants cun impediments. Quai mussa er l'analisa actuala da la Procap Svizra davart il tema "Tgira complementara a la famiglia d'uffants cun impediments".

In'ulteriura difficultad dal sistem actual è la classificaziun tariffara da las persunas responsablas per l'educaziun tras las furnituras da prestaziuns. Per quest intent ston las furnituras da prestaziuns dumandar ils documents da taglia da las persunas responsablas per l'educaziun. Alternativamain ston ellas chattar ina soluziun en collavuraziun cun las vischnancas. Questa regulaziun chaschuna blera lavur administrativa. Ultra da quai ston las persunas responsablas per l'educaziun preschentar avertamain datas sensiblas, sco las datas fiscalas, a las furnituras da prestaziuns privatas.

Pervia da la finanziaziun da l'object actuala n'èn las persunas responsablas per l'educaziun savens betg conscientas dal fatg, che las vischnancas ed il chantun sa participeschan als custs da la tgira d'uffants complementara a la famiglia e rendan questa purschida uschia pli favuraivla.

3.6 Evaluaziun dal model: finanziaziun da l'object u finanziaziun dal subject?

Sch'il maun public paja sias contribuziuns directamain a las singulas furnituras da prestaziuns, sa tracti d'ina finanziaziun da l'object. Sche las contribuziuns publicas vegnan calculadas tenor persuna ed er pajadas directamain a las personas, discurran ins da la finanziaziun dal subject. I dat er furmas maschadadas da la finanziaziun da l'object e da la finanziaziun dal subject. En la tabella qua sutvart vegnan preschentadas las caracteristicas dals differents sistems da finanziaziun. Ultra da quai vegnan quests sistems giuditgads tenor la dumonda, sch'els porschan ina soluziun per las mancanzas numnadas dal Cussegl grond en l'incumbensa Hardegger.

- **Mancanza 1:** Dischavantatg per furnituras da prestaziuns en regions economicamain flaivlas sin basa da la graduaziun da las tariffas tenor la capaciad economica da las personas responsablas per l'educaziun.
- **Mancanza 2:** Blera lavur administrativa per las furnituras da prestaziuns per eruir las datas fiscalas da las personas responsablas per l'educaziun. Quellas datas vegnan duvradas per classifitgar las tariffas.

Sistem da finanziaziun	Effect areguard:		
	<i>maun public</i>	<i>furnituras da prestaziuns</i>	<i>persunas responsablas per l'educaziun</i>
Finanziaziun da l'object pauschala – senza prescripziuns orientadas al subject per las furnituras da prestaziuns Finanziaziun da l'object tras il maun public. Il maun public na fa naginas prescripziuns a las furnituras da prestaziuns areguard l'integraziun da la capaciad da prestaziun subjectiva da las personas responsablas per l'educaziun.	+ Realisaziun administrativa relativamain simpla.	+ Pussaivel da metter a quint tariffas che cuvran ils custs. Pervia da quai pitschna ristga finanziaria. + Lavur administrativa relativamain pitschna, perquai ch'i na ston p.ex. vegnir procuradas naginas datas fiscalas. → curregia mancanza 1 e mancanza 2	+ Nagina preschentaziun da datas fiscalas a las furnituras da prestaziuns privatas.
	- Pussaivladads da regulaziun fermamain restrenschidas.	- Ristga d'ina occupaziun memia pitschna pervia da tariffas memia autas.	- Igl è pussaivel da metter a quint tariffas che cuvran ils custs. Pervia da quai purschida chara ed access limità per famiglias cun pussaivladads finanzialas pli pitschnas.

Finanziaziun da l'object pauschala – cun prescripziuns orientadas al subject per las furnituras da prestaziuns (sistem existent) Finanziaziun da l'object tras il maun public. Il maun public fa prescripziuns a las furnituras da prestaziuns areguard l'integraziun da la capacid economica subjectiva da las persunas responsablas per l'educaziun.	+ Realisaziun administrativa relativamain simpla.		+ Reducziun dals custs da la purschida (las tariffas ston vegnir graduadas tenor la capacid economica subjectiva).
	- Pussaivladads da regulaziun fermamain restrenschidas.	- Las tariffas ston vegnir graduadas tenor la capacid economica subjectiva. Tras quai nascha ina ristga finanziaria, sche famiglias cun pussaivladads finanzialas pli modestas tiran a niz la purschida. - Lavur administrativa relativamain gronda per procurar las datas fiscalas. → chaschuna mancanza 1 e mancanza 2	- Gronda variaziun dals pretschs entaifer il chantun è pussaivla. - Preschentaziun da las datas fiscalas a furnituras da prestaziuns privatas.
Finanziaziun da l'object orientada al subject Furma maschadada da la finanziaziun (dal subject) che sa referescha a persunas e da la finanziaziun (da l'object) che sa referescha ad instituziuns. Las contribuziuns vegnan calculadas tenor la capacid economica da las persunas responsablas per l'educaziun (subject), ma pajadas vinavant a las furnituras da prestaziuns (object).	+ Pussaivladads da regulaziun extendidas.	+ Pitschna ristga finanziaria (integraziun da la capacid da prestaziun subjectiva tras il maun public). + Lavur administrativa relativamain pitschna, perquai ch'i na ston p.ex. vegnir procuradas naginas datas fiscalas. → curregia mancanza 1 e mancanza 2	+ Reducziun sistematica dals custs (integraziun da la capacid da prestaziun subjectiva tras il maun public). + Integraziun unitara da la capacid da prestaziun subjectiva en tut il chantun.
	- Lavur administrativa in zic pli gronda.		- Las furnituras da prestaziuns survegnan indirectamain enconuschientscha da la situaziun finanziaria da las famiglias (il maun public paga a las furnituras da prestaziuns per mintga uffant las contribuziuns che dependan da las entradas e da la facultad).
Finanziaziun dal subject (proposta per il sistem nov) Las contribuziuns vegnan calculadas sin basa da la capacid economica da las persunas responsablas per l'educaziun (subject) e pajadas a las persunas responsablas per l'educaziun (subject).	+ Pussaivladads da regulaziun extendidas.	+ Pitschna ristga finanziaria (integraziun da la capacid da prestaziun subjectiva tras il maun public). + Lavur administrativa relativamain pitschna, perquai ch'i na ston p.ex. vegnir procuradas naginas datas fiscalas. → curregia mancanza 1 e mancanza 2	+ Reducziun sistematica dals custs (integraziun da la capacid da prestaziun subjectiva tras il maun public). + Integraziun unitara da la capacid da prestaziun subjectiva en tut il chantun. + Nagina preschentaziun da datas fiscalas a las furnituras da prestaziuns privatas.
	- Lavur administrativa in zic pli gronda.		

Illustraziun 8: Evaluaziun dals models a maun da las mancanzas en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia ch'èn vegnidas numnadas dal Cussegl grond

4 Puncts centrals dal nov sistem da finanziaziun en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia

4.1 Finamiras politicas

La nova regulaziun dal subvenziunament duai avair l'effect ch'ils meds finanzials disponibels dal maun public vegnian duvrads en moda uschè effizienta sco pussaivel per cuntanscher las suandantas finamiras:

Rinforzar la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn

La mancanza da personas spezialisadas vegn a daventar pli e pli acuta ils proxims onns. Cun meglierar la cumpatibilitad da la famiglia cun l'activitad da gudogn duain las personas spezialisadas restar en l'economia. Per cuntanscher quai è necessaria ina purschida bain sviluppada da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun taxas¹⁷ pajablas. Uschia pon las vischnancas ed il chantun distgargiar per exempel la classe mesauna per cumbatter la mancanza da personas spezialisadas. I vegn spetgà ch'ins possia cuntanscher l'effect il pli grond areguard in augment da l'activitad da gudogn en la classe mesauna. Plinavant po la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegnir colliada cun l'activitad da gudogn per dar in impuls da lavur pli grond e per survegnir dapli entradas fiscalas. Ina purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia bain sviluppada augmenta ultra da quai er l'attractivitat da l'economia locala dal Grischun sco chantun attractiv da lavur e da domicil.

Promover il svilup dals uffants

En il rom da la tgira d'uffants complementara a la famiglia duai vegnir promovì il svilup dals uffants. En la vegliadetgna d'uffant pitschen vegn mess il crap da fundament per in svilup positiv da differentas cumpetenzas da vita. Grazia a l'access egual a las purschidas da buna qualitad da la tgira d'uffants complementara a la famiglia pon vegnir promovids pass concrets dal svilup. Uffants cun cumpetenzas fundamentalas linguisticas, coordinativas e cognitivas bain sviluppadas, han meglias perspectives d'absolver ina scolaziun qualifitgada e da cuntanscher uschia a lunga vista ina indipendenza economica stabila. Sche tschertas cumpetenzas mancan, pon las largias savens vegnir serradas mo cun blera lavur da promoziun en il sector da scola. Questa situaziun chaschuna gronds custs per la scola.

4.2 Finanziaziun orientada al subject

4.2.1 Ord vista dal maun public: regulaziun e stimul

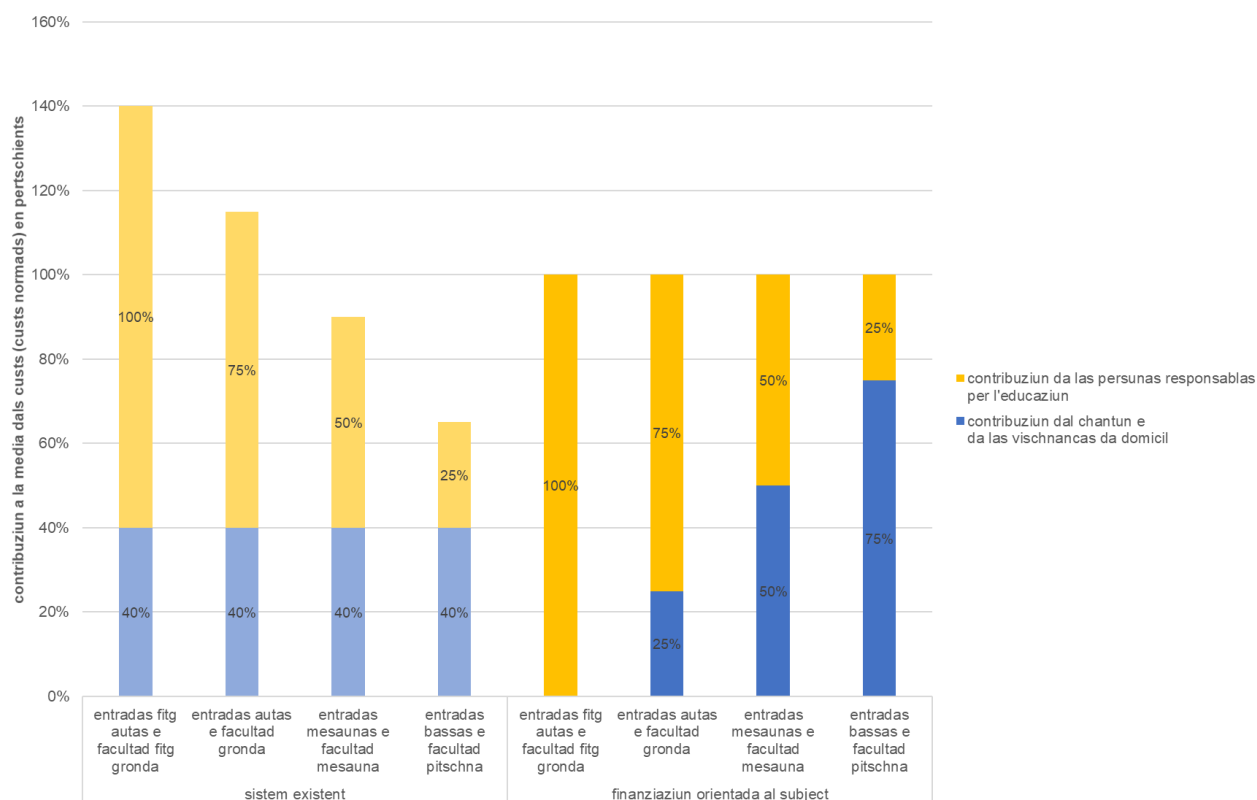
Ina finanziaziun orientada al subject rempiazza la finanziaziun da l'object existenta. Il maun public integrescha la situaziun finanziaria da las personas responsablas per l'educaziun en la finanziaziun e paja las prestaziuns da princip directamain a las personas responsablas per l'educaziun. Il maun public na finanziescha pia betg pli las furnituras da prestaziuns a maun da contribuziuns da basa. La gulivaziun sociala na vegn damai betg pli realisada cun tariffas da las furnituras da prestaziuns, ch'èn dependentas da las entradas e da la facultad, mabain directamain e sistematicamain cun reducziuns dal maun public, che sa refereschon a personas. Uschia vegnan impundids en moda

¹⁷ En connex cun il nov sistem da finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegn duvrada sin basa da l'art. 9 da la Lescha davart ils uffants confidads (DG 219.050) la noziun "taxas". La finamira è quella da duvrar las noziuns en las differentas basas giuridicas en moda uschè unitara sco pussaivel. Perquai na vegn betg pli discursi sco en il sistem vertent da "tariffas", da "tariffas da las personas responsablas per l'educaziun" u da "tariffas da geniturs". La noziun "tariffa" vegn duvrada mo pli, sch'i vegn sa referi al sistem da finanziaziun vertent.

pli effizienta ils meds finansials dal stadi e meglieradas las pussaivladads da regulaziun dal maun public.

Las vischnancas da domicil ed il chantun pajan reducziuns als custs che las personas responsablas per l'educaziun han per las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. L'autozza da las reducziuns che las personas responsablas per l'educaziun survegnan dependa da l'autozza da lur entradas e da lur facultad. Quai vul dir che dapli entradas e facultad che las personas responsablas per l'educaziun han, e damain reducziuns ch'ellas survegnan dal maun public (cf. grafica 9).

Tgira d'uffants complementara a la famiglia en il Grischun – model da la repartiziun dals custs dal sistem existent e finanziaziun orientada al subject

Illustraziun 9: Sistem vertent e finanziaziun orientada al subject – model da la repartiziun dals custs tranter las personas responsablas per l'educaziun ed il maun public

Il dumber dals dis da tgira pli favuraivels s'orientescha a l'activitad da gudogn da las personas responsablas per l'educaziun. Quai vul dir che las personas responsablas per l'educaziun survegnan da princip dapli u damain dis da tgira pli favuraivels tut tenor la dimensiun da lur activitad da gudogn. Sche las personas responsablas per l'educaziun na profitan betg da la tgira d'uffants complementara a la famiglia per pratitgar in'activitad da gudogn, na pon per regla vegnir pajadas naginas reducziuns. La situaziun da scolaziun, motivs socials ed il bainstar da l'uffant pon dentant vegnir resguardads. Las modalitads per fixar il dumber dals dis imputabels per las reducziuns en dependenza dal pensum da lavur èn menziunadas en l'agijunta 1.

La Regenza fixescha l'autozza da las reducziuns sco er las entradas maximalas e la facultad maximala, fin a las qualas vegnan pajadas las reducziuns. Plinavant regla la Regenza las modalitads per eruir las reducziuns. Per sias prescripziuns s'orientescha la Regenza als custs normads. Quai èn ils custs en media da las furnituras da prestaziuns renconuschidas che lavuran

en moda economica. La basa furman las calculaziuns controlladas dals custs dals 3 onns precedents. La Regenza graduescha ils custs normads tenor la vegliadetgna dals uffants. Per uffants pli giuvens che han in basegn da tgira pli grond pervia da lur vegliadetgna, valan custs normads pli auts. Per consequenza vegnan er pajadas reducziuns pli autas. In exempel per las prescripziuns da la Regenza areguard l'atezza da las reducziuns è menziunà en l'aggiunta 2.

Entaifer las reglas dal nov sistem han las vischnancas da domicil la pussaivladad da pajar reducziuns pli autas che quellas fixadas da la Regenza dal chantun Grischun. Ils custs che resultan da quai porta la vischnanca da domicil suletta.

Cun la midada a la finanziaziun orientada al subject survegn il maun public in instrument directiv effizient. Grazia ad ina concepziun sistematica da l'atezza da las reducziuns dal maun public pudess per exempel vegnir distgargiada la classa mesauna per cumbatter la mancanza da personas spezialisadas ubain pudessan vegnir sustegnidas famiglias cun dischavantatgs socials ed economics per pudair prestar ina contribuziun a favur da la promoziun tempriva e.u.v. La colliaziun da la finanziaziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia cun l'activitad da gudogn dat novs impuls per l'activitad professiunala e meglierescha las pussaivladads da render cumpatiblas la famiglia e l'activitad da gudogn. Ultra da quai prevesa la lescha la pussaivladad che las vischnancas da domicil pon pajar reducziuns pli autas che quellas fixadas da la Regenza. Uschia survegnan las vischnancas ulteriuras pussaivladads da regulaziun e pon per exempel promover lur attractivitad sco lieu da lavur e da domicil. Tut en tut pon ils meds finansials dal stadi vegnir impundids en moda pli sistematica e pli effizienta.

4.2.2 Ord vista da las furnituras da prestaziuns: Nagina dependenza da la situaziun economica da las personas responsablas per l'educaziun

Mintga furnitura da prestaziuns po fixar las taxas per mintga singula purschida da las prestaziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Ellas han la pussaivladad da graduar las taxas per lur purschidas tenor la vegliadetgna dals uffants. Quai vul dir ch'i po per exempel vegnir pretendida ina taxa pli auta per la tgira d'uffants tranter 3 e 18 mais che per la tgira d'uffants pli vegls. Entaifer questas categorias da vegliadetgna ston las furnituras da prestaziuns dentant metter a quint las medemas taxas a tut las personas responsablas per l'educaziun.

La suletta restricziun per fixar las taxas èn las taxas maximalas che la Regenza ha previs per di da tgira ed uffant. La finamira da las taxas maximalas è quella d'impedir svilups extrems dals pretschs. Per fixar las taxas maximalas s'orientescha la Regenza als custs en media da las furnituras da prestaziuns renconuschidas che lavuran en moda economica (custs normads). La basa furman las calculaziuns controlladas dals custs dals 3 onns precedents.

Cun il nov sistem pon las furnituras da prestaziuns pia da princip metter a quint las taxas che cuvran ils custs a las personas responsablas per l'educaziun. Tut tenor la purschida e tut tenor la categoria da vegliadetgna survegnan las furnituras da prestaziuns la medema taxa da tut las utilisadras e da tut ils utilisaders. Las personas responsablas per l'educaziun pagan las taxas ord agens meds finansials e cun las reducziuns dal maun public. Las entradas da las furnituras da prestaziuns na dependan betg pli da la situaziun economica da las personas responsablas per l'educaziun e pon uschia vegnir planisadas meglier. Entaifer il rom da las taxas maximalas fixadas da la Regenza mantegnan las furnituras da prestaziuns plinavant ina tscherta libertad d'agir economica.

4.2.3 Ord vista da las personas responsablas per l'educaziun: Basa chantunala unitara da reducziuns

Las personas responsablas per l'educaziun pagan la tgira d'uffants complementara a la famiglia ord agens meds finansials sco er cun agid da las reducziuns empermessas dal maun public. La differenza tranter la taxa e las reducziuns correspunda a lur part dals custs.

La Regenza fixescha la part dals custs minimala da las personas responsablas per l'educaziun per di da tgira ed uffant. Sche la summa da la reducziun dal maun public e da la part dals custs minimala surpassa en il cas singul la taxa da las furnituras da prestaziuns, vegn la reducziun dal maun public sbassada per l'import correspondent. Quai po esser il cas, sch'ils custs effectivs d'ina furnitura da prestaziuns èn pli bass ch'ils custs en media da las furnituras da prestaziuns che lavuran en moda economica (custs normads).

Grazia a la basa chantunala unitara da reducziuns vegnan las famiglias tractadas finansialmain en moda eguala dal maun public e pon vegnir sustegnidas sistematicamain tras la meglra regulaziun: Cun las medemas entradas, cun la medema facultad, cun la medema dimensiun da l'activitad da gudogn e.u.v. survegnan las personas responsablas per l'educaziun d'uffants cun domicil en il chantun Grischun almain la medema reducziun. La part dals custs daventa cumparegliabla per tut las personas responsablas per l'educaziun. Cun la part dals custs minimala vegni garantì che la tgira en ina purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia na saja betg pli favuraivla che la tgira a chasa, q.v.d. tras las personas responsablas per l'educaziun sezzas.

Las taxas per mintga purschida e per mintga categoria da vegliadetgna èn identicas per las personas responsablas per l'educaziun. Anc adina èsi dentant pussaivel che las personas responsablas per l'educaziun ston pajar differentas taxas tut tenor la furnitura da prestaziuns. Uschia mantegnan las furnituras da prestaziuns er ina tscherta libertad d'agir economica. Grazia a las taxas minimalas fixadas da la Regenza pon però vegnir evitads svilups extremis dals pretschs.

4.3 Uffants cun impediments

La finamira è quella da stgaffir cundiziuns generalas per che uffants cun impediments possian far diever da purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia, ch'èn avertas per tut ils uffants. Per quest intent po il chantun sustegnair las furnituras da prestaziuns cun cussegliaziun e cun la concessiun da contribuziuns finansialas. Concretamain vegn il persunal da las furnituras da prestaziuns sustegnì ed accompagnà en questa incumbensa. Questa cussegliaziun po vegnir surpigliada da l'administraziun u d'organisaziuns professiunalas. La cussegliaziun serva a las furnituras da prestaziuns per s'acquistar savida spezialisada. Suentier ch'il post da cussegliaziun ha examinà la situaziun individuala, po il chantun plinavant finanzia eventualas prestaziuns supplementaras necessarias (p.ex. en connex cun l'infrastructura u cun las resursas da persunal). Uschia s'orienteschan las contribuziuns tenor il basegn da sustegn da l'uffant ed il chantun surpiglia maximalmain ils custs supplementars chaschunads da l'impediment sco er ils custs per la cussegliaziun. Sche las prestaziuns da tgira vegnan cuvradas en autra moda, na sa participescha il chantun betg.

Las personas responsablas per l'educaziun d'uffants cun impediments pagan las taxas usitadas. Tut tenor la situaziun economica e tut tenor l'activitad da gudogn pon ellas dumandar las reducziuns usitadas tar la vischnanca da domicil da lur uffant.

4.4 Repartiziun dals custs tranter las vischnancas da domicil ed il chantun

Il total da las reducziuns vegn repartì sco suonda: Las vischnancas da domicil sa participeschan cun ina contribuziun unitara per di da tgira ed uffant. La contribuziun unitara per di da tgira ed uffant è tranter 15 e 30 francs. Il chantun surpiglia las reducziuns restantas dals custs da 50 pertschient dal total. La Regenza fixescha l'autezza da la contribuziun unitara per di da tgira ed uffant da las vischnancas da domicil. Per calcular la participaziun da las vischnancas da domicil vi dal total da las reducziuns vegnan – resguardond il sistem actual – integrads tut ils dis da tgira renconuschids e fixads d'uffants cun domicil correspondent.

La participaziun da las vischnancas da domicil è ina spezia da contribuziun structurala/contribuziun da basa per ina purschida bain sviluppada da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun. La clav da repartiziun per il total da las reducziuns prevesa ina contribuziun unitara per di da tgira ed uffant da la vischnanca da domicil. Sch'il nov sistem vegn introducì senza chaschunar custs supplementars, poi vegnir partì dal fatg che la chargia per las vischnancas ed il chantun resta relativamain stabila. Il maun public surpiglia la ristga finanziaria, sche dapli personas cun entradas bassas fan diever da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Quai n'è dentant betg ina nova ristga. Fin ussa han las furnituras da prestaziuns surpiglià ella. Il nov sistem procura pia per ina gulivaziun sociala e regionala.

Entaifer las reglas dal nov sistem han las vischnancas da domicil la pussaivladad da pajar reducziuns pli autas che quellas fixadas da la Regenza dal chantun Grischun. Ils custs che resultan da quai na vegnan betg resguardads en il total da las reducziuns. Quests custs vegnan surpigliads cumplainamain da las vischnancas da domicil, ed il chantun na sa participescha betg a quels.

4.5 Execuziun

4.5.1 Analisa dal basegn e planisaziun da la purschida

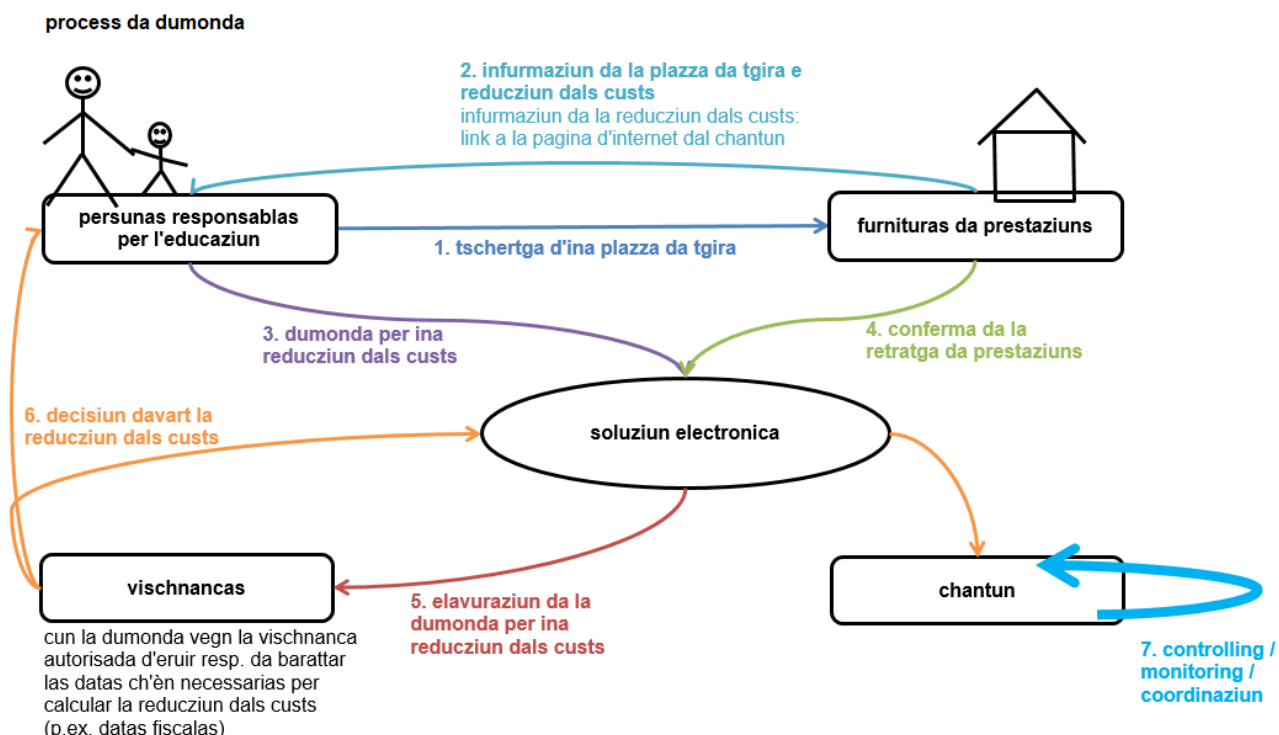
L'analisa dal basegn e la planisaziun da la purschida èn instruments directivs da las vischnancas e dal chantun e furman la basa per la renconuschientscha da las furnituras da prestaziuns sco er per la concessiun da reducziuns. Gist sco en il sistem existent èsi previs che las vischnancas fixeschan il basegn da la tgira d'uffants complementara a la famiglia per l'onn proxim. Pia èsi vinavant chaussa da la vischnanca da decider, sche ed en tge dimensiun che la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegn sustegnida (q.v.d. dumber d'uffants e da dis). Il chantun sustegna las vischnancas en questa incumbensa.

4.5.2 Process da dumonda

Las personas responsablas per l'educaziun tschertgan ina piazza da tgira. Ellas survegnan da las furnituras da prestaziuns infurmaziuns davart la piazza da tgira sco er infurmaziuns generalas davart il sistem da las reducziuns, en spezial davart la dumonda, nua ch'ellas pon dumandar las reducziuns. Las personas responsablas per l'educaziun fan la dumonda per reducziuns tar la vischnanca da domicil da l'uffant. La dumonda vegn fatga sur in formular online ed in sistem d'informatica ubain directamain tar la vischnanca. Silsuenter erueschan las vischnancas las reducziuns. Ellas sclereschan tranter auter las entradas e la facultad da las personas responsablas per l'educaziun. Las furnituras da prestaziuns na ston pia betg pli far quai e las personas responsablas per l'educaziun na ston betg pli infurmar organizaziuns privatas davart lur situaziun finanziaria. Cun eruir las reducziuns pon las vischnancas er garantir ch'il basegn planisà

vegna observà (cf. chapitel 4.5.1). Las vischnancas infurmeschan las personas responsablas per l'educaziun a maun d'ina disposiziun davart la decisiun en connex cun las reducziuns. Sche l'uffant va a star en in'autra vischnanca, daventa la reducziun che questa vischnanca ha concedì obsoleta il mument che l'uffant banduna la vischnanca.

Las vischnancas actualiseschan las infurmaziuns davart las reducziuns en il sistem d'informatica. Tras quai survegn il chantun las infurmaziuns necessarias per ademplir la funcziun intercommunala resp. chantunala da controlling e da monitoring. Il chantun è responsabel tranter auter per la planisaziun chantunala da la purschida, per la coordinaziun tranter las vischnancas, per il monitoring dal svilup dals custs e per las prescripziuns areguard l'autezza ed areguard las modalitads per eruir las reducziuns. Il chantun garantescha uschia la coordinaziun surordinada.

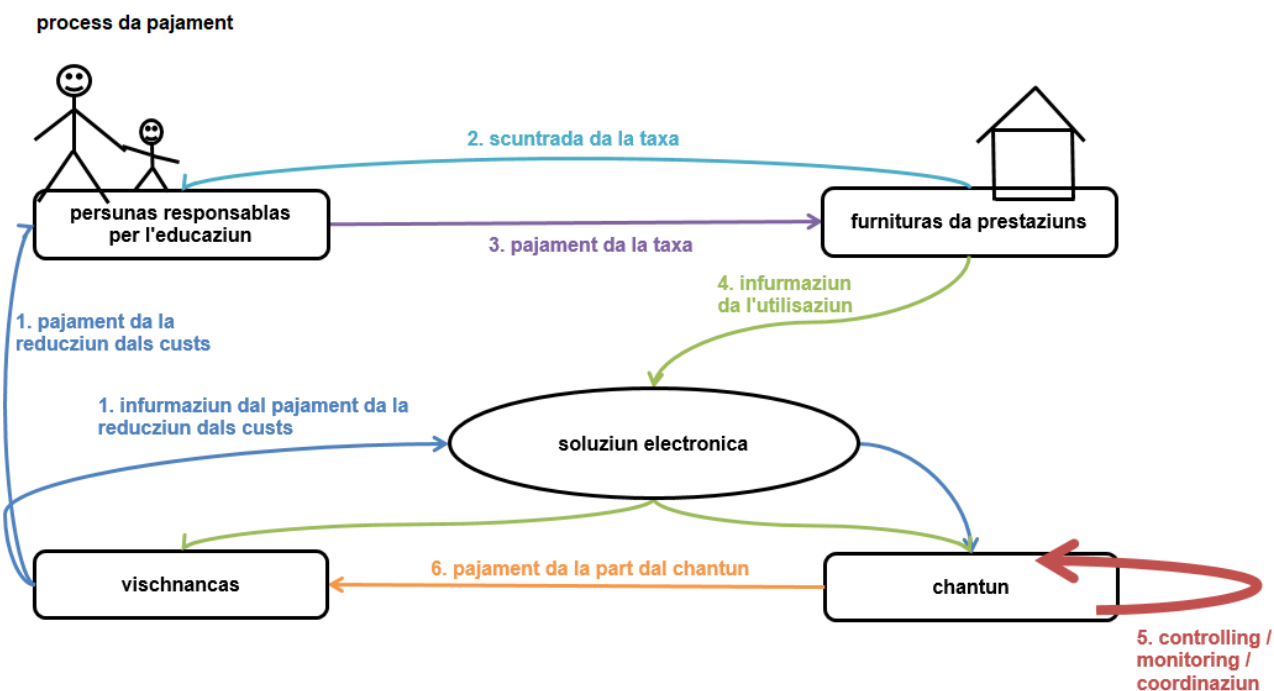

Illustraziun 10: Finanziaziun orientada al subject – process da dumonda

4.5.3 Process da rendaquint

Las vischnancas da domicil pajan las reducziuns per regla a las personas responsablas per l'educaziun. Il pajament vegn fatg anticipadamain. Las furnituras da prestaziuns mettan a quint la taxa a las personas responsablas per l'educaziun. Ultra da quai actualiseschan ellas l'utilisaziun da lur purschida en il sistem d'informatica. Las vischnancas da domicil resguardan l'utilisaziun efectiva per pagar suenter las reducziuns. Per pagar las reducziuns a las personas responsablas per l'educaziun èn previs rendaquints mensils.

Las vischnancas actualiseschan las infurmaziuns davart il pajament da las reducziuns en il sistem d'informatica. Grazia a las infurmaziuns da las furnituras da prestaziuns sco er da las vischnancas da domicil survegn il chantun las infurmaziuns necessarias per ademplir sia funcziun da controlling e da monitoring. El examinescha la finanziaziun sco er las prestaziuns e l'occupaziun da las furnituras da prestaziuns. Suenter paga el sia part a las vischnancas. Per pagar la part dal chantun èn previs rendaquints quartals u annuals sco er pajaments a quint.

Illustraziun 11: Finanziaziun orientada al subject – process da pajament

L'elavuraziun administrativa tras il maun public po vegnir organisada e liquidada en moda effizienta en il rom dal process regular. Tut en tut daventan ils andaments administrativs pli survesaivels e pli simpels e las infurmaziuns ch'èn relevantas restan tar il maun public. La regulaziun vegn meglierada ed il maun public sa pli precis, tgi che basegna tge, e po influenzer pli sistematicamain las purschidas respectivamain er la finanziaziun. Cun la repartiziun da las incumbensas proponida vegni plinavant tegnì quint da l'incumbensa Albertin concernent il rinforzament da las vischnancas.¹⁸

5 Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

Las singulas disposiziuns vegnan explitgadas en furma tabellara.

6 Consequenzas finanzialas e persunalas

6.1 Consequenzas finanzialas

Da princip pon las reducziuns vegnir concepidas senza chaschunar l'emprim mument custs supplementars per il maun public. I sto vegnir resguardà che la tgira d'uffants complementara a la famiglia è suttamessa tant cun il model existent sco er cun la finanziaziun orientada al subject ad in svilup dinamic dals custs. L'ulteriur svilup areguard la quantidad ed areguard ils custs na po betg vegnir stimà. Sch'il svilup dals custs en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia pretenda adattaziuns, po il Cussegl grond prender mesiras correspundentas en il rom dal credit global. Sco alternativa pon la Regenza resp. las vischnancas da domicil, sch'ellas pajan

¹⁸ Cf. [Incumbensa Albertin concernent il rinforzament da las vischnancas \(gr.ch\)](#)

reducziuns pli autas, intervegnir e curreger las prescripziuns davart l'autozza da las reducziuns. Tras quai vegn tegnì quint da la flexibilisaziun necessaria en la legislaziun.

6.1.1 Vischnancas

La contribuziun unitara per di da tgira ed uffant da la vischnanca da domicil maina vinavant la sistematica da la participaziun communal dal sistem vertent. Sch'ins parta dals custs normads actuals e da las tariffas da contribuziuns actualas en il sistem vertent e tscherna ina contribuziun unitara da las vischnancas da domicil da 22 francs per di da tgira ed uffant, garantescha la clav da repartiziun che las vischnancas da domicil ston pajar tut en tut circa las medemas contribuziuns sco cun il sistem vertent. Sche la quantitat s'augmenta (q.v.d. dapli uffants, dapli dis da tgira), chaschuna quai custs pli auts per las vischnancas. Questa dinamica datti dentant gia cun il sistem vertent.

Entaifer las reglas dal nov sistem han las vischnancas da domicil la pussaivladad da pajar reducziuns pli autas che quellas fixadas da la Regenza dal chantun Grischun. Ils custs che resultan da quai vegnan surpigliads cumplainamain da las vischnancas da domicil.

6.1.2 Chantun

Sch'il nov sistem vegn introducì senza chaschunar custs supplementars, pon ins partir dal fatg che la chargia per il chantun resta relativamain stabila. Cun la clav da repartiziun vegni garantì che las vischnancas ston pajar tut en tut circa las medemas contribuziuns sco cun il sistem vertent. Uschia duess er la part dal chantun restar circa la medema.

Ils custs per stgaffir las cundiziuns generalas per che uffants cun impediments possian far diever da las purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia, ch'èn avertas per tut ils uffants, surpiglia il chantun. Sin basa d'ina stimaziun dals custs per il chantun Lucerna¹⁹ stuess vegnir fatg quint per il chantun Grischun cun custs supplementars da var 379 500 fin 506 000 francs per onn. Eventuals custs d'introducziun n'èn betg cuntegnids.

6.1.3 Furnituras da prestaziuns

Mintga furnitura da prestaziuns po fixar individualmain las taxas per mintga singula purschida da las prestaziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. Ellas han la pussaivladad da graduar las taxas per mintga purschida tenor la vegliadetgna dals uffants. Entaifer questas categorias da vegliadetgna ston las furnituras da prestaziuns dentant pretender las medemas taxas da tut las personas responsablas per l'educaziun. Cun il nov sistem pon las furnituras da prestaziuns da princip metter a quint a las personas responsablas per l'educaziun las taxas che cuvrin ils custs. Tut tenor la purschida e tut tenor la categoria da vegliadetgna survegnan las furnituras da prestaziuns la medema taxa da tut las utilisadras e da tut ils utilisaders. La situaziun finanziaria da las furnituras da prestaziuns po vegnir planisada meglier e duess sa stabilisar e sa meglierar, cunquai che lur entradas na dependan betg pli da la situaziun economica da las personas responsablas per l'educaziun. Questa ristga finanziaria surpiglia da nov il chantun. Ultra da quai mantegnan las furnituras da prestaziuns ina tscherta libertad d'agir economica. La suletta

¹⁹ Cf. [20191128_KITaplus_Expertise_HSLU_finale_Version.pdf \(stiftung-kifa.ch\)](#)

restricziun èn las taxas maximalas che la Regenza ha previs per di da tgira ed uffant. Cun la fixaziun da las taxas maximalas tras la Regenza pon vegnir evitads svilups extremis dals pretschs.

6.1.4 Persunas responsablas per l'educaziun

Il dumber dals dis da tgira pli favuraivels s'orientescha tenor l'activitad da gudogn da las personas responsablas per l'educaziun. Fin ussa n'è quai betg stà il cas. Persunas responsablas per l'educaziun che n'han betg duvrà la tgira d'uffants complementara a la famiglia cumplainamain u per part per pudair ir a lavurar, han tuttina profità da tariffas da las furnituras da prestaziuns graduadas tenor lur capaciad economica. Per questas personas responsablas per l'educaziun vegn la tgira d'uffants complementara a la famiglia pli chara cun il nov sistem.

Cun il nov sistem vegnan ils meds finanzials duvrads explicitamain per personas responsablas per l'educaziun cun activitad da gudogn e la guldaziun sociala ha lieu directamain sur il maun public e betg pli indirectamain sur las tariffas graduadas da las furnituras da prestaziuns. Ils meds finanzials publics vegnan duvrads en moda pli sistematica e pli effizienta. Per quests motivs vegni partì dal fatg ch'ils custs da la tgira d'uffants complementara a la famiglia vegnan tendenzialmain a sa reducir levamain per quellas personas responsablas per l'educaziun che profitan da las reducziuns.

6.2 Consequenza persunalas / consecuencias per l'administraziun

Tut en tut daventan ils andaments administrativs pli surveivels e pli simpels, e las infurmaziuns ch'èn relevantas restan tar il maun public. La regulaziun vegn meglierada ed il maun public sa pli precis, tgi che basegna tge, e po influenzar pli sistematicamain las purschidas respectivamain er la finanziaziun.

6.2.1 Vischnancas

Fin ussa han las vischnancas sustegnì per part las furnituras da prestaziuns en connex cun l'attribuziun da las personas responsablas per l'educaziun a las tariffas e cun il scleriment da las datas fiscalas. Da nov èn las vischnancas responsablas per eruir l'autezza da las reducziuns e per pajar quellas. Questas incumbensas pon dentant vegnir organisadas e liquidadas en moda effizienta en il rom dal process regular e cun agid d'ina soluziun d'informatica chantunala adattada. Uschia po vegnir reducida la lavur administrativa per las vischnancas.

6.2.2 Chantun

Il chantun ademplescha en spezial ina funcziun da controlling e da monitoring. El è responsabel tranter auter per la planisaziun chantunala da la purschida, per la coordinaziun tranter las vischnancas, per il monitoring dal svilup dals custs u per las prescripziuns areguard l'autezza ed areguard las modalitads per eruir las reducziuns. Il chantun garantescha uschia la coordinaziun surordinada. Plinavant examinescha el la finanziaziun sco er las prestaziuns e l'occupaziun da las furnituras da prestaziuns. Silsunter paja el sia part a las vischnancas. Perquai ch'ils custs en il sector da la tgira d'uffants complementara a la famiglia s'augmentan, ston vegnir extendidas las examinaziuns finanzialas. Plinavant ston vegnir rinforzadas l'infrastructura dad IT e l'activitad da monitoring. Tut en tut resta la lavur administrativa dal chantun quasi la medema.

6.2.3 Furnituras da prestaziuns

La necessitad d'ina permissiun per manar ina purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia è reglada gia oz tras il dretg federal (OPUA; CS 211.222.338). Tenor la Lescha vertenta davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun è la renconuschientscha da las purschidas la premissa per la concessiun da contribuziuns. En quest regard na datti pia nagina midada per las furnituras da prestaziuns.

Damai che las personas responsablas per l'educaziun vegnan attribuidas en l'avegnir sin basa da lur entradas e da lur facultad a las tariffas, scroda il scleriment da las datas fiscalas. Perquai sa reducescha la lavur administrativa da las furnituras da prestaziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia.

6.2.4 Personas responsablas per l'educaziun

Cun il nov sistem na ston las personas responsablas per l'educaziun betg pli infurmar ina furnitura da prestaziuns privata davart lur entradas e davart lur facultad. La lavur administrativa per las personas responsablas per l'educaziun resta quasi tuttina. En l'avegnir dumondan ellas reducziuns tar la vischnanca da domicil da lur uffant. Quest process da dumonda vegn organisà e liquidà en moda effizienta cun agid d'ina soluziun d'informatica adattada.

6.3 Realisaziun tecnica

Il nov model da finanziaziun vegn introducì, cur ch'il sistem d'informatica è pront. Cun agid da la soluziun d'informatica duain vegnir liquidads il process da dumonda ed il process da rendaint sco er l'analisa dal basegn e la planisaziun da la purschida. Ultra da las furnituras da prestaziuns duain perquai er las vischnancas survegnir l'access al sistem d'informatica.

7 Valitaziun da las consequenzas da la regulaziun

La necessitad d'ina permissiun per manar ina purschida da la tgira d'uffants complementara a la famiglia è reglada gia oz tras il dretg federal (OPUA; CS 211.222.338). Tenor la Lescha vertenta davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun è la renconuschientscha da las purschidas la premissa per la concessiun da contribuziuns. En quest regard na datti pia nagina midada per las furnituras da prestaziuns. Damai che las personas responsablas per l'educaziun vegnan attribuidas en l'avegnir sin basa da lur entradas e da lur facultad a las tariffas, scroda il scleriment da las datas fiscalas. Perquai sa reducescha la lavur administrativa da las furnituras da prestaziuns da la tgira d'uffants complementara a la famiglia. La regulaziun n'ha pia naginas consequenzas negativas per las IPM en il chantun, sco p.ex. ina burocrazia supplementara u obstachels administrativs. I po perquai vegnir desistì da far ina valitaziun da las consequenzas da la regulaziun.

8 Plan da termin ed entrada en vigur

Tut tenor il resultat da la consultaziun duai la fatschenta vegnir tractada l'onn 2022 en il Cussegl grond. En il rom da quest project duai er vegnir stritgada l'incumbensa Hardegger concernent la

revisiun da la Lescha davart la promoziun da la tgira d'uffants complementara a la famiglia en il chantun Grischun.

Sco menziunà en il chapitel 6.3 Realisaziun tecnica, vegn il nov model da finanziaziun introducì, cur ch'il sistem d'informatica è pront. Tut tenor il fatg, sch'i po vegnir surpigliada ina soluziun existenta u sch'i sto vegnir elavurada ina nova soluziun, pari realistic da metter en vigur il project per il cumenzament da l'onn 2024 u 2025.

Studis e rapports utilisads

BAK Economics. (2020). Volkswirtschaftliches Gesamtmodell für die Analyse zur Politik der frühen Kindheit. Rapport per incumbensa da la Jacobs Foundation. Consultà sur [BAK_Politik_Fruehe_Kindheit_Mai_2020.pdf \(bak-economics.com\)](https://www.bak-economics.com/files/BAK_Politik_Fruehe_Kindheit_Mai_2020.pdf).

Biro per studis sociopolitics e da lavur BASS SA (BASS). (2000). Volkswirtschaftlicher Nutzen von Kindertagesstätten. Welchen Nutzen lösen die privaten und städtischen Kindertagesstätten in der Stadt Zürich aus? Rapport per incumbensa dal Departament social da la citad da Turitg. Consultà sur <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-376550>.

BASS. (2007). Volkswirtschaftlicher Nutzen von Kindertageseinrichtungen in der Region Bern. Rapport per incumbensa dal Verein Region Bern VRB. Consultà sur https://www.buerobass.ch/fileadmin/Files/2007/volkswirtschaftlicher_nutzen_kita_schlussbericht.pdf.

BASS. (2008). Volkswirtschaftlicher Nutzen von frühkindlicher Bildung in Deutschland. Eine ökonomische Bewertung langfristiger Bildungseffekte bei Krippenkindern. Rapport per incumbensa da la Fundaziun Bertelsmann. Consultà sur https://www.bertelsmann-stiftung.de/fileadmin/files/BSt/Presse/imported/downloads/xcms_bst_dms_23966_27048_2.pdf.

Credit Suisse (CS). (2021). So viel kostet ein Kitaplatz in der Schweiz. Kinderbetreuungskosten im regionalen Vergleich. Consultà sur [Kitaplätze in Genf und Neuenburg generell am günstigsten \(credit-suisse.com\)](https://www.credit-suisse.com/ch/de/pressenotizen/2021/01/so-viel-kostet-ein-kitaplatz-in-der-schweiz.html).

Ecoplan. (2017). Evaluation "Anstossfinanzierung". Nachhaltigkeit der Finanzhilfen für familienergänzende Kinderbetreuung. Rapport per incumbensa da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas. En Bundesamt für Sozialversicherungen (ed.), Beiträge zur Sozialen Sicherheit, Forschungsbericht nr. 13/17. Consultà sur [Evaluationen \(admin.ch\)](https://www.admin.ch/dam/data/17/13/171313.pdf).

Ecoplan. (2020). Überblick zur Situation der familienergänzenden Kinderbetreuung in den Kantonen. Rapport per incumbensa da la Conferenza da las directuras e dals directurs chantunals dals affars socials (CDAS). Consultà sur [Überblick zur Situation der familienergänzenden Betreuung in den Kantonen, Qualitätsvorgaben, Finanzierungssysteme und Angebotsübersicht \(ch-sodk.s3.amazonaws.com\)](https://www.ch-sodk.s3.amazonaws.com/ueberblick-zur-situation-der-familienerganzenden-betreuung-in-den-kantonen-qualitaetsvorgaben-finanzierungssysteme-und-angebotsuebersicht).

INFRAS. (2019). Für eine Politik der frühen Kindheit. Eine Investition in die Zukunft. Frühkindliche Bildung, Betreuung und Erziehung / Frühe Förderung in der Schweiz. Rapport per incumbensa da la cumissiun svizra da la UNESCO. Consultà sur https://www.unesco.ch/wp-content/uploads/2019/02/Publikation_Für-eine-Politik-der-frühen-Kindheit-1.pdf.

INFRAS & Institut svizzer per retschertgas economicas empiricas (SEW), Universitad da Son Gagl. (2015). Analyse der Vollkosten und der Finanzierung von Krippenplätzen in Deutschland, Frankreich und Österreich im Vergleich zur Schweiz. Rapport per incumbensa da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas. En Bundesamt für Sozialversicherungen (ed.), Beiträge zur Sozialen Sicherheit, Forschungsbericht nr. 3/15. Consultà sur [3_15d_ebericht.pdf \(infras.ch\)](https://www.infras.ch/dam/data/15/03/150315.pdf).

kibesuisse Federaziun svizra per la tgira d'uffants & rait Tgira d'uffants Svizra. (2015). Kinderbetreuung in der Schweiz. Eine Übersicht. Consultà sur [Microsoft Word - 1505011_Factsheet_Kinderbetreuung_CH.docx \(kibesuisse.ch\)](https://www.kibesuisse.ch/files/microsofword-1505011-factsheet-kinderbetreuung-ch.docx).

Procap Svizra. (2021). Familienergänzende Betreuung für Kinder mit Behinderungen. Eine Analyse der Nachfrage, des Angebots und der Finanzierungsmechanismen im Bereich familienergänzende Betreuung für Kinder mit Behinderungen in der Schweiz. Consultà sur [20210419_Procap_Kitabericht_BF_DE.pdf](https://www.procap.ch/files/20210419_Procap_Kitabericht_BF_DE.pdf).

Schneider, U.; Luptáčík, M. & Schmidl, B. (2006). Volkswirtschaftliche Effekte ausserhäuslicher Kinderbetreuung. En Institut für Sozialpolitik, WU Vienna University of Economics and Business, Vienna (ed.), Forschungsberichte / Institut für Sozialpolitik, 01/2006. Consultà sur <https://epub.wu.ac.at/id/eprint/1388>.

Sell, S. (2004). Der volkswirtschaftliche Nutzen der Kinderbetreuung. En C. Henry-Huthmacher (ed.), Jedes Kind zählt. Neue Wege der frühkindlichen Bildung, Erziehung und Betreuung (p. 52-73). Consultà sur [Jedes Kind zählt: Neue Wege der frühkindlichen Bildung, Erziehung und Betreuung \(kas.de\)](http://www.kas.de).

Simon, S. (2009). Wirtschaftliche Effekte von Kindertagesstätten. Region Werdenberg-Sarganserland. Consultà sur https://www.ar.ch/fileadmin/user_upload/Departement_Gesundheit_Soziales/Amt_fuer_Soziales/Chancengleichheit/FamilienGleichstellung/Steuermeertragstudie_Rheintal.pdf.

Vesper, D. (2005). Gibt es fiskalische Anreize für die Kommunen zum Ausbau der Kinderbetreuung? En Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung (DIW) (Hrsg.), DIW Wochenbericht, 72:3, p. 41-48. Consultà sur <http://hdl.handle.net/10419/151350>.

Agiunta 1

Il dumber dals dis imputabels per las reducziuns en dependenza dal pensum da lavur duai vegnir fixà sco suonda:

dumber dals dis imputabels = dumber dals dis duvrads, dentant maximalmain:

Per ina persuna responsabla per l'educaziun resp. per ina persuna ch'educhescha suletta, da la quala il segund genitur na surpiglia naginas incumbensas d'educaziun:

Dretg da survegnir dis da tgira pli favuraivels en la dimensiun dal pensum da lavur. Per motivs socials vegn reducì supplementarmain in di da tgira.

Exempel: Ina persuna ch'educhescha suletta lavura 60 pertschient. Ella ha il dretg sin dis da tgira pli favuraivels en la dimensiun da 60 pertschients da plazzas plus in di da tgira.

Per duas persunas responsablas per l'educaziun:

Dretg da survegnir dis da tgira pli favuraivels en la dimensiun dal pensum da lavur che surpassa 100 pertschients da plazzas plus in mez di da tgira incl. tgira da mezdi.

Exempel: La mamma lavura 80 pertschient, il bab lavura 60 pertschient. Da quai resultan 140 pertschients da plazzas. Ils geniturs han il dretg sin dis da tgira pli favuraivels en la dimensiun da 40 pertschients da plazzas plus in mez di da tgira incl. tgira da mezdi.

Illustraziun 12: Finanziaziun orientada al subject – dis imputabels per las reducziuns en dependenza dal pensum da lavur

Agiunta 2

Las prescripziuns da la Regenza areguard l'autezza da las reducziuns pon per exempel sa preschentar uschia:

Entradas decisivas da las personas responsablas per l'educaziun en francs per onn*		Utilisaziun da purschidas da la tgira d'uffants complementara a la famiglia: Autezza da las reducziuns dal maun public en francs per uffant e per di		
		Categoria da vegliadetgna 1: a partir da 3 fin 18 mais	Categoria da vegliadetgna 2: a partir da 19 mais fin 4 onns	Categoria da vegliadetgna 3: a partir da 5 fin 12 onns
0	32 000	120.0	80.0	30.0
32 001	36 000	118.0	79.0	29.5
36 001	40 000	116.0	78.0	29.0
40 001	44 000	114.0	77.0	28.5
44 001	48 000	112.0	76.0	28.0
48 001	52 000	110.0	75.0	27.5
52 001	56 000	108.0	74.0	27.0
56 001	60 000	106.0	73.0	26.5
60 001	64 000	104.0	72.0	26.0
64 001	68 000	102.0	71.0	25.5
68 001	72 000	100.0	70.0	25.0
72 001	76 000	96.0	69.0	24.0
76 001	80 000	92.0	66.0	23.0
80 001	84 000	88.0	63.0	22.0
84 001	88 000	84.0	60.0	21.0
88 001	92 000	80.0	57.0	20.0
92 001	100 000	76.0	54.0	19.0
100 001	108 000	72.0	48.0	18.0
108 001	116 000	64.0	42.0	16.0
116 001	124 000	56.0	36.0	14.0
124 001	132 000	48.0	30.0	12.0
132 001	140 000	32.0	20.0	8.0
140 001	148 000	16.0	10.0	4.0
148 001		0.0	0.0	0.0
<i>Custs normads en francs per di</i>		<i>150</i>	<i>100</i>	<i>50</i>

* Las entradas decisivas èn vegnidas calculadas sco suonda: 100 pertschient da las entradas suttamessas a la taglia plus 10 pertschient da la facultad suttamessa a la taglia, q.v.d. analogamain al sistem actual.

Illustraziun 13: Finanziaziun orientada al subject – exempel per l'autezza da las reducziuns graduada tenor la vegliadetgna dals uffants sco er tenor las entradas decisivas da las personas responsablas per l'educaziun